

vergadering **31**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 29 april 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatorische problemen bij de heropstart van het onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bezorgdheden rond de heropstart van het onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bezorgdheden van het onderwijsveld inzake de organisatie van opvang op school	
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de praktische realisatie van schoolheropeningen	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van scholen bij het heropenen in coronacrisis	4
ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de toepassing van de mondkemperplicht op het openbaar vervoer	
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de implementatie van de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad bij De Lijn	15
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de keuzes betreffende de exitstrategie	
ACTUELE VRAAG van Kurt Vanryckeghem aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de stappen die de Nationale Veiligheidsraad nog moet zetten inzake de heropstart van de industrie en de b2b en de heropening van de winkels	
ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de implementatie van de exitstrategie binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Regering	20
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse waarborgregeling en de achtergestelde lening	29
ACTUELE VRAAG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het voorstel om de handelshuur tijdelijk te halveren in het kader van de coronacrisis	32

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gevolgen voor Vlaanderen van de werking van de Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen	34
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	37

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Dames en heren, zoals het Uitgebreid Bureau op 15 april 2020 heeft beslist, beperken we in deze tijden van corona de aanwezigheid in de plenaire vergadering tot de voorzitter, de fractievoorzitters en de vraagstellers.

Daarom is er geen mededeling van verontschuldiging van Vlaamse volksvertegenwoordigers.

De ministers Bart Somers, Zuhair Demir, Wouter Beke, Matthias Diependaele en Benjamin Dalle zijn verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd u vanmorgen per mail bezorgd. (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 60/20)

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatorische problemen bij de heropstart van het onderwijs

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bezorgdheden rond de heropstart van het onderwijs

ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bezorgdheden van het onderwijsveld inzake de organisatie van opvang op school

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de praktische realisatie van schoolheropeningen

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van scholen bij het heropenen in coronacrisis

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, de richtlijnen voor de heropening van de scholen, de zogenoemde draaiboeken, die u vorige week snel snel communiceerde, moesten al worden teruggeroepen. Ze bleken praktisch onuitvoerbaar op het terrein, en er kwam gisteren een nieuwe versie. Een verbetering, maar nog lang niet alle knelpunten zijn opgelost, integendeel.

Ten eerste is er het probleem van ruimte. Kinderen mogen nu wel in groepen tot veertien worden opgevangen, maar de oppervlakteregels blijven dezelfde. Het probleem is dat geen enkele school lokalen heeft die groot genoeg zijn.

Ten tweede is er de opvang. Lesgeven in het eerste, tweede en derde leerjaar, voor die leerlingen dan ook nog eens in voor- en naschoolse opvang voorzien én in opvang voorzien voor kinderen uit de andere leerjaren, wier ouders vanaf 4 of 11 mei toch in groten getale zullen gaan werken, dat allemaal in groepen en in kleine contactbubbels, dat is voor scholen onmogelijk te organiseren. Er is niet genoeg ruimte, niet genoeg personeel.

Ten derde, er is nog geen regel voor de examens op het einde van het schooljaar, en ook dat zorgt voor stress en wordt hoe langer hoe meer onhaalbaar voor leerkrachten en leerlingen.

Ten slotte is er de ondersteuning. De financiële gevolgen voor scholen zijn groot. Opvang in kleine groepen kost meer, en er zijn minder inkomsten. De huur van extra sanitair kost veel geld. Er moet extra poetsmateriaal zijn, poetspersoneel, beschermend materiaal. Scholen hebben de werkingsmiddelen niet om dit alles uit eigen zak te betalen. Als dat niet haalbaar blijkt, zullen scholen niet openen. Minister, dat zijn de signalen die ik krijg op het terrein.

Mijn vragen zijn dan ook simpel. Hoe zult u de voornoemde problemen oplossen en scholen op het terrein, in de praktijk concreet ondersteunen? Komt er een coronacompensatie voor de extra kosten voor de scholen?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, we hebben inderdaad vorige week gehoord dat de scholen mogen worden geopend, en ik moet zeggen dat er heel veel enthousiasme is bij leerkrachten om die scholen te heropenen. Ik zit zelf in de werkgroep van onze gemeentelijke lagere school. De leerkrachten zijn blij: ze gaan hun leerlingen terugzien, ze gaan hun schooljaar kunnen voleindigen. De leerkrachten die nog niet aan bod mogen komen, hopen dat ze heel snel ook in aanmerking zullen komen om hun klasjes te mogen bijeenroepen.

Er is vanuit IGEAN een hele lijst gekomen met allerlei maatregelen en zaken die de scholen moeten opvolgen om ervoor te zorgen dat het zowel voor de kinderen als voor de leerkrachten een veilige bedoeling blijft. Dat is een handig instrument voor scholen om zich te organiseren. Daar dus ook een pluim voor.

Als we bezig zijn met heel die organisatie, merken we echter dat we op drie werven bezig zijn. Er is de leerkracht die haar klas gaat heropstarten en ook nog wat afstandsonderwijs moet organiseren, er is de leerkracht die nog volledig afstandsonderwijs organiseert, en in de lagere school hebben we de carrousel van leerkrachten die instaan voor de opvang van de kinderen die nu al op school zijn.

Die opvang zorgt inderdaad voor wat kopzorgen bij de meeste directeurs, omdat ze bang zijn om toch handen tekort te komen. Waarom? In de opvang nu zitten er een aantal kinderen. Die kennen ze al. Daar zullen in de loop van de komende weken waarschijnlijk kinderen bij komen. Er wordt gevraagd of zij mee in die bubbel mogen worden ingesloten. Of moet dat een aparte bubbel zijn? Dan zullen er nog de kinderen bij komen die misschien in de naschoolse opvang moeten worden opgevolgd. Is dat dan nog een andere bubbel? Daarom vraag ik te bekijken welke maatregelen kunnen worden genomen zodat de scholen voldoende handen voorhanden hebben om alles georganiseerd te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil beginnen met iedereen in het onderwijsveld te danken voor het werk dat al gedaan is maar ook vooral voor het werk dat nog zal komen. Mevrouw Krekels spreekt over drie pistes, ik wil daar nog een vierde piste aan toevoegen. Gisteren zei Lieven Boeve van het katholiek onderwijs dat ook voor de kwetsbare leerlingen liefst ook nog eens onderwijs op maat moet worden voorzien, dus dat komt er ook nog eens bij. Naast het afstandsonderwijs, het fysiek onderwijs en de opvang, komen die kwetsbare leerlingen daar ook nog eens bij. Dat zorgt ervoor dat onze leerkrachten met heel veel werk zullen worden geconfronteerd. Dat zal praktisch onmogelijk zijn. De scholen denken nu al dat het heel moeilijk zal zijn. Nu zijn de leerkrachten nog gezond, maar op het ogenblik dat die leerkrachten gaan lesgeven en eventueel ziek worden, gaan er leerkrachten uitvallen en gaat het zeker onmogelijk worden.

Minister, ik heb u horen zeggen dat onderwijs de primaire taak is van de scholen en opvang eigenlijk niet. Mensen die moeten gaan werken vanaf 4 mei of vanaf 11 mei maken zich zorgen of hun kinderen wel in veilige omstandigheden zullen kunnen worden opgevangen. U zei dat u ook kijkt naar andere partners om die opvang te verzorgen, maar wilde nog niet zeggen wie. Ik vermoed dat u het hebt over de lokale besturen. De lokale besturen hebben ervaring om in de vakantieperiodes de opvang op zich te nemen. Hoe zult u ervoor zorgen dat die opvang veilig gaat verlopen vanaf het ogenblik dat de economie heropstart en mensen verplicht moeten gaan werken?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, er is al heel veel gezegd. Het is onduidelijk, hé. Je hebt het eerste, het tweede en het zesde leerjaar die opstarten. Je hebt het zesde middelbaar. Je hebt eerst tien leerlingen, dan veertien leerlingen. Maar veertien leerlingen komt overeen met 64 vierkante meter. Probeer maar eens een school te vinden die allemaal klaslokalen heeft van 64 vierkante meter. Neem daar dan nog eens bij dat die leerkrachten moeten worden verspreid over die drie jaren of op een andere manier moeten lesgeven. Op welke manier doe je dat dan? Door extra leerkrachten in te zetten maar die komen dan van de andere jaren waar men eigenlijk preteaching moet doen. Je hebt vanaf 11 mei de opvang voor de kinderen die nog niet naar school mogen gaan. Hoe gaan we ervoor zorgen dat dat op een goede manier gebeurt? Met heel het verhaal van de social distancing hebben we nu al veel problemen. We spreken erover om het derde en het vierde ook te openen op een bepaald moment, einde mei, begin juni.

Als je dat allemaal naast elkaar legt, is er zoveel onduidelijkheid en zoveel onzekerheid bij ouders. De lokale besturen zijn niet echt op de hoogte van de manier waarop zij met die zaken moeten omgaan. Er wordt gevraagd aan de onderwijswereld om flexibiliteit te geven, maar hoe ga je met die flexibiliteit om? De ene school geeft aan één jaar les, de andere school geeft aan drie jaren les. Op welke manier ga je dan om met de leerachterstand binnen sommige scholen? Daarnaast wordt men geconfronteerd met het feit dat meestal in de grotere steden er zich ook andere problemen in de scholen voordoen.

Dat zijn allemaal zaken die een ongelofelijke onzekerheid met zich meebrengen. Minister, hoe gaat u garanderen dat de maatregelen die wij inzake de heropening nu naar voren schuiven, praktisch haalbaar zijn? Op welke manier gaat u verder in overleg met de verschillende belanghebbenden in dezen? Neem ook de ouders daarin mee want bij hen is er ongelooflijk veel onzekerheid.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, onderwijs was in de voorbije weken in de context van het coronavirus helemaal terecht een belangrijk

onderwerp van gesprek in het parlement. Er zijn al heel veel vragen gesteld, over de kwetsbare leerlingen, over de laptops, over de opvang en ook over de risicoanalyse.

Minister, vorige week zei u letterlijk: "De lokale risicoanalyse moet ook gebeuren op basis van een draaiboek waarbij die preventieadviseur alles kan afvinken." Daarop kwam er toch wat reactie van onbegrip en verwarring. Er blijkt dat er nood is aan een duidelijke communicatie en het bieden van zekerheid in deze coronatijden, want het is veel meer dan zomaar afvinken.

Vorige week gaf u aan dat er voor het buitengewoon onderwijs, zeer specifiek voor OV3 en OV4, een aparte risicoanalyse moest worden opgemaakt. Na de aanpassingen van gisteren ontving ik samen met u allen heel veel vragen, vooral vanuit het buitengewoon onderwijs, dat het gevoel heeft dat het een beetje in de kou blijft staan.

Minister, de uitdaging waar schooldirecteurs nu voor staan, is bijna onvoorstelbaar. Ik stel me voor dat het acrobaten zijn die ongelooflijk hun best doen om tientallen borden in de lucht te houden. Ze liggen wellicht 's nachts ook wakker van hoe ze de dag nadien hun trukendoos zullen bovenhalen om alles te kunnen managen. Ze krijgen richtlijnen maar de spelregels veranderen 'en cours de route' en ze krijgen onverwachts nog een aantal extra borden toegeschoven.

Drie borden staan centraal: het opstarten, het preteachen en de opvang op school. Daarnaast is er dan nog de zorg voor de meest kwetsbare leerlingen. We mogen ook niet vergeten dat er ook ongelooflijk veel angst en vragen zijn bij leerlingen, ouders, leerkrachten.

Minister, hoe zult u ervoor zorgen dat na de recente aanpassingen die zijn voorgesteld in overleg met de onderwijsverstrekkers en de sociale partners, de scholen de tools krijgen om al die borden in de lucht te houden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Na de vergadering van de Veiligheidsraad en de beslissingen die daar zijn genomen, waren er nog veel vragen en bezorgdheden. Na het communiceren van onze draaiboeken afgelopen woensdag, zowel inzake pedagogische maatregelen en richtlijnen als inzake veiligheid, hebben we heel veel feedback gekregen vanuit het veld en suggesties en vragen allerhande die we kunnen verwerken en die kunnen zorgen voor een verfijning van ons draaiboek.

Dat draaiboek is een prima werk, mevrouw Meuleman, dat is verricht door het brede onderwijsveld. Ik deel uw appreciatie dan ook niet. We hebben daar al lang op voorhand aan gewerkt, wij waren daar klaar mee en de experts hebben dat gebruikt om het bij wijze van advies over te maken aan de andere gemeenschappen. Zo slecht zal het dan wel niet zijn.

Maar het is natuurlijk een leerproces met wat zoeken en tasten en we zijn dan ook heel tevreden dat we heel veel feedback krijgen vanuit het veld, met suggesties, vragen en bezorgdheden zodat dat draaiboek nog meer verfijnd kan worden.

Heel specifiek waren er na de beslissing van de Veiligheidsraad wel wat vragen over de gestrengheid van enkele beslissingen. Zo werd vooropgesteld dat er in de klassen maximaal 10 leerlingen mogen zitten. Wij hadden in ons advies 'een tiental' vooropgesteld. Dat lijkt een klein verschil maar dat is een wereld van verschil voor heel veel klassen. Een klas met 26 leerlingen zou dus in drie opgesplitst moeten worden wanneer er maximaal 10 leerlingen in mogen zitten.

Ook over de mondkmaskers was er onduidelijkheid. Er was vooropgesteld dat kinderen van 12 jaar verplicht worden om een mondkmasker te dragen. Dat zou

betekenen dat een kind van 12 jaar in het zesde leerjaar een mondmasker zou moeten dragen en een kind van 11 jaar in diezelfde klas niet. Dat lijkt me geen aan te bevelen situatie.

Met zulke vragen ben ik naar professor Vlieghe, die de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES) voorzit, getrokken, met de vraag of er ruimte was voor enige soepelheid. Vervolgens zijn we opnieuw samengekomen met het brede onderwijsveld. We proberen overeenstemming te vinden met dat onderwijsveld en oplossingen te vinden. Dat is niet gemakkelijk, dat zijn lange vergaderingen met veel discussies en keuzes die moeten worden gemaakt. Maar ook gisteren zijn we er opnieuw in geslaagd om duidelijke antwoorden te formuleren, in samenspraak met de virologen.

Dat maximum van tien is 'een tiental' geworden, met een plafond tot veertien. Dat betekent dat het gros van de klassen maar in twee moet worden gesplitst. Daarbovenop blijven de veiligheidsnormen gelden: de perimeter van vier vierkante meter per leerling en acht vierkante meter voor de leerkracht. Al die praktische zaken moeten worden geregeld.

Het draaiboek wordt dus verfijnd en er worden nog de luiken deeltijds kunstonderwijs (dko), volwassenonderwijs, buitengewoon onderwijs aan toegevoegd. Het buitengewoon onderwijs is bij uitstek een moeilijk zaak, omdat je dat zelfs niet kunt vatten onder één draaiboek omdat er verschillende types zijn. Autisme is bijvoorbeeld iets helemaal anders dan blindheid of doofheid. Daar zijn verschillende draaiboeken voor nodig. Daar zijn we mee bezig. Normaal kunnen we dit volgende week finaliseren. Ik mag hierbij ook de internaten niet vergeten, want ook daar spelen specifieke omstandigheden een rol en die vereisen een specifiek draaiboek met het oog op de heropening.

De aanpak is dus heel duidelijk: we zetten maximaal in op het onderwijsveld, we houden maximaal rekening met onze contacten en met het overleg met de virologen. We houden dat overleg achter de schermen en voeren dat niet via de publieke fora, want dat lijkt me contraproductief. Als je bij je aanpak uitgaat van de vragen die op de publieke fora worden gesteld, dan zuig je gewoon een stroom vragen aan.

Gisteren hebben we ook willen benadrukken dat de heropening van de scholen veilig en doenbaar moet zijn. Ja, wij hebben moeilijke keuzes moeten maken, ook als het gaat over welke leerjaren als eerste opengaan. We hebben die keuze gemaakt omdat de virologen – die zich over de volksgezondheid moeten bekommeren en van wie het de taak is om de verspreiding van het virus tegen te gaan – ons heel duidelijk gezegd hebben dat je maximaal drie leerjaren in het hele basisonderwijs mag aanduiden. 'Maak uw keuze!'. Wij hebben die keuze gemaakt en elke keuze is voor kritiek vatbaar, maar ze is duidelijk en eendrachtig. We hebben ze eenduidig gemaakt voor het onderwijsveld. We moeten ons dus tot die drie leerjaren beperken, maar we vragen aan het onderwijsveld dat de heropening veilig en doenbaar moet zijn. Je kunt niet alles in regels vatten, maar we hebben ervoor gezorgd dat er op het vlak van veiligheid groen licht moet worden gegeven door de preventieadviseur, die daarin ondersteund wordt door externe preventieadviseurs en door de onderwijsinspectie. De 120 onderwijsinspecteurs werden verdeeld over de verschillende scholen. Zij moeten de scholen ondersteunen en ze zijn ook een soort verbindingsofficier voor de – ongetwijfeld heel praktische – vragen die vanuit de school worden gesteld. De onderwijsinspecteurs hebben natuurlijk een connectie met de centrale administratie in Brussel, zij kennen de wegen binnen de administratie en weten waar ze moeten zijn voor concrete antwoorden voor zover ze die zelf nog niet in petto hebben. Er wordt een hele ondersteuning op poten gezet. Veilig wil dus zeggen dat de preventieadviseurs samen met het lokale sociaal overleg groen licht moeten geven.

Wij oordelen of de praktische organisatie van het een en ander in de scholen zelf kan gebeuren.

Het moet niet alleen veilig, maar ook doenbaar zijn. We hebben niet toevallig na het advies van de virologen duidelijk gezegd dat je maximaal drie leerjaren mag organiseren. Daarbij mag je aan het eerste en tweede leerjaar maximaal vier lesdagen per week geven en aan het zesde leerjaar maximaal twee lesdagen. Als dat niet doenbaar en veilig kan gebeuren, dan heeft niemand daar iets aan. De leerlingen, de ouders, de scholen, de leerkrachten en de schooldirectie niet. Ga daar dus mee aan de slag, maar als je het niet georganiseerd krijgt om vier lesdagen te geven, kun je die ook tot twee beperken. Zorg er vooral voor dat we aan de vraag van de ouders maximaal tegemoet kunnen komen en dat we vermijden dat dit verloren leerweken zijn. We moeten lesinhoud geven en het beste onderwijs wordt nog altijd gegeven door leerkrachten in de klas. Daarover zullen vele ouders vandaag kunnen getuigen. Dat onderwijs proberen we maximaal te geven, maar het moet veilig en doenbaar zijn.

Het is juist dat de doenbaarheid ook te maken heeft met de drie taken die de scholen hebben: ze moeten afstandsonderwijs organiseren, ze moeten vanaf 15 mei lessen in de klas geven en ze moeten ook nog instaan voor de opvang. Voor de opvang zoeken we naar alternatieven. Ik zal niet voor mijn beurt spreken, maar binnen de regering probeer ik samen met de andere ministers hiervoor een oplossing te vinden.

Daarnaast zorgen we nu al voor extra handen in de klas. We hebben met de hogescholen gesproken. We proberen daar ook een win-win te realiseren. Er zijn meer dan drieduizend studenten in de lerarenopleiding die nog geen stage hebben kunnen lopen. Wel, wij hebben handen te kort. We kunnen dat combineren door diegenen die in het laatste jaar van de lerarenopleiding zitten, in te schakelen als extra handen in de klas, ter ondersteuning van onze scholen. We zoeken dus altijd maximaal naar mogelijke oplossingen. We verfijnen onze draaiboeken. Ik heb vandaag nog contacten gehad. Er is een heel praktische, organisatorische moeilijkheid: hoe organiseren we dat sanitaire, de lavabo's, de toiletten? Want we hebben er te kort. We hebben nu een afspraak gemaakt met de evenementensector en met bedrijven daarin die mobiele sanitaire installaties kunnen aanbieden. Dus daar zijn we heel concreet bezig met het formuleren van een aanbod, ook via onze onderwijsinspecteurs die lokaal verbindingsofficieren vormen, zodat dat allemaal praktisch in orde kan komen.

Tot slot, wat de financiële steun betreft: ik voorzie extra middelen, ik vraag aan de Vlaamse Regering extra middelen op het vlak van ICT. Daarnaast weet u dat er ook een noodfonds is – veelbesproken en heel bekend – van 200 miljoen, waarover heel veel vragen bestaan. Vanzelfsprekend staan we in een wachtlijn. Daar moeten we nog een verdeling afspreken. Maar het lijkt me evident dat het Vlaams onderwijs zijn gereede deel zal krijgen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, we beseffen dat het een aartsmoeilijke opdracht is. U bent super maar u hebt ook geen toverstokje, waarvoor alle begrip. Ik denk dat het bijzonder belangrijk is om voldoende op het terrein en in de scholen te gaan luisteren wat de problemen zijn en misschien iets minder naar de tv-studio's te gaan, want dan hoor je toch wel dat de opdracht echt wel een bijzonder grote uitdaging is.

Dat probleem met die opvang, daar zal duidelijkheid over moeten komen, minister. Ik heb een draaiboek gezien van een aantal individuele scholen, en daar wordt koudweg gezegd: die voor- en naschoolse opvang en woensdagopvang voor kinderen die les zullen krijgen, kunnen we niet organiseren. Dat is niet haalbaar, dus doen we dat niet. Alle begrip daarvoor, maar dat betekent dat een kind

dat voorheen naar de noodopvang ging, en nu opnieuw start in het eerste, tweede of zesde leerjaar, geen voor- en naschoolse opvang meer zal krijgen. Dat zijn situaties die voor ouders compleet onhaalbaar zijn. Voor die opvang moet er dus echt een oplossing komen, samen met steden en gemeenten. Er zullen extra middelen moeten komen, minister, om die opening veilig en haalbaar te maken voor scholen, ook op financieel vlak.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Ik hoor toch wel wat negativiteit bij mijn collega's. Dat stelt me eigenlijk teleur, omdat ik gisteren zo'n enthousiaste werkgroep heb meegemaakt. Ik wil toch ook zeggen dat er heel duidelijke draaiboeken zijn opgesteld door IGEAN die de scholen heel goed kunnen volgen. Ze zijn daar ook mee aan de slag. Ze zijn daar ook mee bezig.

Wat de opvang betreft, minister, sprak u over de leerkrachten die in het laatste jaar van hun opleiding zitten. Dat is zeker een mogelijke invulling van de extra handen. Maar ik vroeg me af in welke mate we eventueel naar de ondersteuners van de ondersteuningsnetwerken konden kijken, of naar mensen uit de pedagogische begeleidingsdienst, om hen eventueel ook te betrekken in de scholen. Dat is gewoon een open vraag. Sommige kinderen hebben ondersteuning nodig. Scholen vragen zich af in welke mate ze daarvoor een beroep kunnen doen op de mensen uit de ondersteuningsnetwerken, omdat die nu ook een beetje wegge-deemsterd lijken te zijn. Dat was nog een extra vraag.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp dat u niet voor uw beurt wilt spreken en dat u eerst wilt onderhandelen met de rest van de regering. Maar u moet begrijpen dat er bij de ouders heel wat ongerustheid heerst. Vanaf volgende week gaan er toch sectoren opstarten. Die mensen willen echt wel weten of hun kinderen in veilige omstandigheden zullen kunnen worden opgevangen. Er is ongerustheid bij de ouders die moeten gaan werken en hun kinderen naar de opvang brengen, maar er is ook ongerustheid bij de ouders van de kinderen in het lager onderwijs – het eerste, tweede en zesde leerjaar – die eigenlijk twijfelen of ze hun kinderen wel weer naar school zullen laten gaan. Er circuleren al mails van scholen waarin gewoon de vraag wordt gesteld: zal uw kind komen als de scholen heropenen, ja of neen? Ik vraag me af of u daar ook rekening mee houdt, met de piste dat heel wat ouders nog niet gerustgesteld zijn en hun kinderen niet naar school zullen sturen.

Ik weet dat virologen beweren dat kinderen minder kwetsbaar zijn. Maar eigenlijk weten we heel weinig over het virus. Ik begrijp dat mensen ongerust zijn, zeker als ze zelf een kwetsbare gezondheid hebben of als ze kinderen hebben die zich in een kwetsbare positie bevinden. Hoe zult u daarmee omgaan? Wat zult u doen om die leerlingen gerust te stellen? Zult u sanctioneren? Hoe zult u dat aanpakken?

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, wat uw opmerking over het publieke forum betreft, zult u gezien hebben dat de vraagstellers zowel uit de oppositie als uit de meerderheid komen. Er is gewoon heel veel onduidelijkheid en onwetendheid. In een parlement stel je vragen. U maakt de redenering dat dat niet in het publieke forum moet gebeuren. Maar het is volgens mij toch nog altijd de bedoeling dat de volksvertegenwoordigers vragen stellen in het parlement.

Los daarvan, hoe moet je omgaan met afwezigheden? Collega Beckers verwees er ook al naar. Beschouw je die afwezigheden als onwettig? Of ga je daar op een andere manier mee om?

Nog veel belangrijker is de opvang. Stel dat er vanaf 11 mei voor elk kind opvang wordt voorzien, omdat ouders nu eenmaal moeten gaan werken en de economie moet heropstarten. U – of was het iemand anders? – verwees naar de lokale spelers, die daarin eventueel een rol kunnen spelen. Als dat inderdaad zo is, moet er

dringend contact worden opgenomen met die lokale besturen. Op welke manier zullen we dat allemaal rondkrijgen? Ten tweede, als die kinderen allemaal moeten worden opgevangen in de lokalen en er daarbij rekening moet worden gehouden met social distancing, in welke mate kunnen zij dan les krijgen? Want als zij daar gewoon zitten, met een computer op de schoot, of op een andere manier, met een leraar die thuis preteaching geeft, dan zou dat wel heel absurd zijn. We moeten daar goed over nadenken. De realiteit is dat mensen op dit moment totaal niet weten hoe ze naar hun werk zullen gaan, tegelijk hun kinderen zullen opvangen en ervoor zorgen dat het allemaal nog lukt op het einde van de dag.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De keuzes die moeten worden gemaakt, zijn inderdaad niet eenvoudig. Vanuit onze fractie reiken wij in ieder geval de hand.

Ik heb nog een aantal vragen, heel specifiek over de kosten die worden gemaakt op school. U weet dat er normaal gezien rond deze periode in elke school een schoolfeest plaatsvindt. Dat kan dit jaar niet. Scholen zien op die manier de extraatjes wegvallen, maar hebben wel heel wat bijkomende kosten. Ik hoorde dat men in Antwerpen een onderzoek deed naar extra mobiele wasbakken. De kostprijs voor alle scholen in het stedelijk onderwijs in Antwerpen bedraagt daarvoor 1 miljoen euro. Het gaat dus echt wel over heel veel centen.

Er is al veel gezegd over de opvang. Ook werkgevers stellen zich de vraag. Want wat als ouders geen opvang vinden voor hun kinderen? Komen zij dan wel werken? Een halve dag naar school en wat dan in de namiddag? Hoe overbruggen we dat? Er is dus heel veel onrust.

U meldt dat er een aangepast draaiboek komt voor het buitengewoon onderwijs. We kijken daarnaar uit. Worden de onderwijsverstrekkers daar ook bij betrokken?

De voorzitter: Ten slotte?

Loes Vandromme (CD&V): Ten slotte heb ik nog een vraag rond dual learning en OKAN-onderwijs. Zijn daar ook perspectieven?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, er heerst veel onduidelijkheid op het terrein. Ik krijg, net als u ongetwijfeld, aan de lopende band leerkrachten aan de lijn met heel veel vragen over hoe ze examens moeten organiseren, over de lesinhoud. Maar zij zijn ook heel bezorgd over hun eigen veiligheid en die van de leerlingen, net als ouders trouwens.

Ik weet het: het is allemaal niet gemakkelijk. Maar ik heb toch ook een beetje de indruk dat er niet altijd genoeg is nagedacht over de haalbaarheid van een aantal richtlijnen en dat er, zoals gezegd, te weinig rekening is gehouden met het feit dat, zodra onze economie heropstart, vele ouders hun kinderen opnieuw naar school zullen sturen en dat er daarvoor extra ruimte, extra personeel en extra beschermend materiaal nodig is. Ik weet dat het niet evident is. Ik wil vandaag vooral nadenken over oplossingen. U hebt eigenlijk al een antwoord geven op mijn initiële vraag, met name of u bereid was om samen te zitten met de lerarenopleidingen, om te helpen bij de opvang. Want dat lijkt me inderdaad een win-win situatie. Zij kunnen helpen met dat schoolwerk, ze hebben er de pedagogische bagage voor. En bovendien kan dat inderdaad misschien meetellen voor hun stages die niet kunnen plaatsvinden.

Minister, mijn bijkomende vraag is: bent u inderdaad bereid om daarvoor samen te werken met de lokale besturen? Want het lijkt me een heel goed idee om hun de regierol te geven bij het uitwerken van die opvang.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik hoop ook dat we snel oplossingen kunnen vinden voor de leerkrachten en directeurs om heel de heropstart in de scholen te organiseren, en ook voor de ouders die zich grote vragen stellen bij hoe ze dat allemaal moeten organiseren.

Minister, ik heb toch ook een vraag over de financiële kant van het plaatje. Dit gaat effectief veel kosten met zich meebrengen en daar moeten we een klein beetje serieus in blijven. U verwijst als zoveelste naar het noodfonds van 200 miljoen euro. Ik vrees dat dat noodfonds van 200 miljoen euro een beetje de grot van Ali Baba aan het worden is. Iedereen denkt dat er van alles in zit, maar op het moment dat iemand zegt 'Sesam open u!', vrees ik dat het te weinig zal zijn. De cultuur moet ermee worden gered, de sport, het jeugdwerk enzovoort. We moeten een beetje serieus blijven.

Minister, kunt u garanderen dat de scholen die extra centen niet zullen moeten ophoesten en dat die factuur niet zal worden doorgeschoven naar de ouders, naar de werkende mensen die vandaag de samenleving doen draaien?

Minister Ben Weyts: Mijnheer De Gucht, als het gaat over vragen op het publieke forum, had ik het vanzelfsprekend niet over vragen die in dit parlement worden gesteld, maar wel over vragen die op het publieke forum aan de GEES worden gesteld.

Het is vanzelfsprekend moeilijk om vandaag alle vragen te beantwoorden, eenvoudigweg omdat we dikwijls de antwoorden niet mogen geven. Ik zou ze willen geven. Ik zou heel graag kunnen zeggen: we openen de scholen volledig. Ik zou niet liever hebben, maar we moeten natuurlijk rekening houden met het advies van de virologen. Het is hun taak om ons enigszins te beschermen tegen onszelf. Zij zijn verantwoordelijk voor de indijking van de verspreiding van dat virus. Dus zijn we altijd afhankelijk van hun inzichten en moeten we elke vraag waarmee we zitten en elke praktische bekommernis daar aftoetsen. Maar dat is mogelijk.

We hebben in de afgelopen weken bewezen dat men ook daar voor rede vatbaar is, en dat we desgevallend ook strenge normen soepel kunnen interpreteren als we gewoon met hen in dialoog gaan. Dat bedoel ik daarmee. Ik doe dat onder de waterlijn, in discretie, en dat werpt ook zijn vruchten af.

Vervolgens zorgen we ervoor dat de antwoorden die via die weg worden geformuleerd, breed worden gedragen door het onderwijsveld. Dat is de strategie die we bewandelen. Het is altijd wat zoeken en tasten, maar voornamelijk spannen we ons zo maximaal mogelijk in om antwoorden te formuleren en ervoor te zorgen dat dat praktisch loopt.

Ik steun natuurlijk ook het pleidooi voor financiële middelen, dat spreekt vanzelf. Ook in de schoot van de Vlaamse Regering discussiëren we daarover, net zoals we dat doen voor de organisatie van de opvang. Ook daar moeten we alternatieven uitwerken, en, als het even kan, moeten we dat weghalen uit de scholen. Dat zou een heel sterke vermindering van de druk betekenen en dat zou het praktisch en organisatorisch veel haalbaarder maken. Maar dat bespreken we intern.

De pedagogische begeleidingsdiensten worden nu al volop ingezet. Daarnaast betrekken we ook de externe pedagogen. Tegenwoordig gaat het niet zozeer daarover, maar we hebben ook een draaiboek met pedagogische richtlijnen, sterk uitgewerkt en gedragen door het brede onderwijsveld. We zorgen ook voor de aanvulling met degenen die in de lerarenopleiding zitten en ook met de ondersteuners in het netwerk, zodat we hen extra in de school zouden kunnen inzetten.

Dan zijn er ook vragen over de afwezigheden. Vanzelfsprekend doen we die inspanningen in de hoop dat alle ouders hun kinderen ook effectief naar de school sturen. Het beste onderwijs wordt gegeven door leerkrachten in de klas. Ik besef dat dat ongetwijfeld niet altijd het geval zal zijn. In de gevallen dat men niet naar de school komt, gaan we altijd maximaal begrip aan de dag leggen. We kunnen ervoor zorgen dat er op grond van persoonlijke omstandigheden een gewettigde afwezigheid wordt verleend, maar er zal altijd contact worden genomen door de school en/of de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) om te vragen naar de onderliggende problematiek. Kunnen we er iets aan doen? Kunnen we bepaalde angsten of bezorgdheden wegnemen? Waarom komen de kinderen niet naar school, niettegenstaande dat vanuit onderwijs oogpunt voor elk kind altijd de beste oplossing is? Zo proberen we daar pragmatisch mee om te gaan. Dat is een belangrijke lijn.

En tot slot is er nog een lijn die ik wilde meegeven. We willen ervoor zorgen dat de heropening van de scholen altijd veilig en doenbaar is, maar ook het sociale oogpunt is heel nadrukkelijk aanwezig in alle beslissingen die we nemen. We hebben er bijvoorbeeld altijd voor gezorgd dat de meest kwetsbare kinderen tot op heden altijd worden opgevangen in de scholen. En we gaan dat blijven doen.

Maar daarnaast is er nog een belangrijke beslissing die de Veiligheidsraad heeft genomen, op suggestie van ons, van het Vlaamse onderwijsveld: de scholen krijgen de mogelijkheid om leerlingen met specifieke leerbehoeften individueel naar school te roepen, en die niet in de steek te laten. De scholen, de directies en de leerkrachten weten waar die zitten en welke noden ze hebben. Nu creëren we ook de mogelijkheid om daar iets aan te doen, niet in grote groepen of grote drommen maar heel specifiek. Zo kunnen we de leerlingen met grote leerbehoeften naar school roepen. Ik denk ook dat dat een belangrijke kapstok, een belangrijk ventiel is dat we aan de scholen kunnen bieden, opnieuw om te verhinderen dat dit verloren leerweken zijn.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, er worden bergen werk verzet door leerkrachten en directies, ook in het weekend, want dan zullen ze moeten corrigeren voor die proefdag van vrijdag. En ook in het hemelvaartweekend, want dan zullen ze moeten bijsturen en de komende week voorbereiden. Die leerkrachten moeten dus lesgeven, aan preteaching doen, opvang doen, en ook nog hun eigen kinderen kunnen begeleiden.

Het onderwijs heeft uw steun op het terrein heel hard nodig, en we gaan die scholen toch echt niet laten opdraaien voor die extra kosten die ze maken om de veiligheid op dit moment te garanderen? Er zijn premies voor zelfstandigen, voor de energiekosten, voor de schakelcentra. Ook de scholen hebben recht op die extra ondersteuning.

En dan kunt u nu niet zeggen dat we dat in september zullen bekijken, als we eventueel het noodfonds zullen verhogen bij een nieuwe begrotingscontrole. Dat is te laat, dat mag niet op de lange baan worden geschoven. Wij vragen nu van u het engagement om die coronacompensatie en de kosten die nu zullen moeten worden gemaakt voor de scholen, te compenseren.

Kathleen Krekels (N-VA): Er zijn uiteraard nog heel wat vragen, we stellen dat ook wel vast. Maar het is wel heel goed dat de scholen nog wel een beetje ruimte en tijd hebben om zich te organiseren. Het is ook goed dat u verder in overleg blijft gaan met alle belanghebbende actoren om bij te sturen waar nodig, om te antwoorden op de vragen die nog zullen worden gesteld.

Ik zou van deze gelegenheid dan ook even gebruik willen maken om, namens onze fractie, echt een dankjewel te zeggen aan alle leerkrachten en alle directies die nu met volheid van enthousiasme hun schouders zetten onder hun project. Ik

twijfel er dan ook niet aan dat alle puzzelstukjes wel zullen worden gelegd, en dat we zullen komen tot een mooie puzzel. Ik wens hen veel succes hiermee.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): De metafoor van de puzzel zat ook in mijn hoofd, maar ik had een ander resultaat. Ik vind dat alles heel onduidelijk is, en het enige wat duidelijk is, is net die onduidelijkheid. De ouders weten niet waar ze aan toe zijn en zijn ongerust, de leerkrachten en directies zijn ongerust.

U hebt verschillende keren gezegd dat u onze leerlingen niet als proefkonijnen wilt gebruiken, maar ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat dat eigenlijk wel het geval is. Er worden regels opgesteld, en vervolgens worden die regels weer aangepast. We weten niet wat het gaat geven, het is heel onduidelijk. En dat zorgt voor ongerustheid. U zei gisteren in Terzake dat de eerste doelstelling van de scholen moet zijn om in onderwijs te voorzien. Daar ben ik het absoluut mee eens. Maar als je al die regels bekijkt, bijvoorbeeld over hoe vaak kinderen hun handen moeten wassen, dan vrees ik dat we in de praktijk weinig aan onderwijs zullen toekomen.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het is geen eenvoudige taak, en ik denk dat we daar allemaal samen moeten aan werken om dat zo duidelijk mogelijk te krijgen. Maar wat we vandaag hebben is ongelooflijk veel ongerustheid. Mensen weten zelf niet of ze morgen kunnen gaan werken, en of daar inderdaad op een manier mee kan worden omgegaan. Het verandert bijna elke dag, en we spreken over een periode van twee, drie weken waarin alles in kannen en kruiken gaat moeten zijn. Dan spreek ik alleen nog maar over het onderwijs, en niet over de opvang daarnaast.

Dat zijn zaken waar je echt heel dringend duidelijkheid over moet verschaffen. Bij het buitengewoon onderwijs is de druk op de ouders enorm. Daar moet echt duidelijkheid over komen. Hetzelfde geldt voor het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenonderwijs. Daar moet echt duidelijkheid komen. En ik begrijp dat het allemaal niet eenvoudig is, maar de mensen verwachten op dit moment gewoon dat we als politieke klasse proberen om zo snel mogelijk ervoor te zorgen dat ze weten waar ze aan toe zijn, dit natuurlijk in samenwerking met het onderwijsveld, dat ik bij deze ook wil bedanken, en met de virologen. Dat zijn we hen ook verschuldigd, denk ik.

Loes Vandromme (CD&V): Er zijn blijkbaar nog heel wat vragen, en ook onze fractie roept op tot duidelijkheid. Duidelijkheid brengt rust.

Minister, collega's, de grote inzet en creativiteit van onze schoolteams illustreert eigenlijk wat we allang weten: het onderwijs is een boeiende wereld. Ze hebben heel veel autonomie. De bedoeling is dat ze de ruimte die ze krijgen, ook volop kunnen benutten om hun professionaliteit en hun creativiteit in te zetten.

Ten tweede, onderwijs is ook uitdagend. We hebben nood aan heel veel goede krachten om de schoolteams te versterken. Minister, wat zich in extreme situaties afspeelt, geeft ons het beste beeld van de vertrouwde dagelijks realiteit, en dat is misschien het positieve aan deze coronatijden. Laat ons dan het positieve beeld van het onderwijs opslaan en op zo groot mogelijke schermen projecteren, want die beelden kunnen er misschien voor zorgen dat we met dit parlement en de toekomstige onderwijsambassadeur nog meer enthousiaste sterke jonge mensen de weg kunnen wijzen naar het leraar-zijn en de lerarenopleiding. Het onderwijs is een professionele uitdaging. Ik heb het hier al vaak gezegd: het leraarschap is het mooiste beroep.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de toepassing van de mondmaskerplicht op het openbaar vervoer**ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de implementatie van de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad bij De Lijn**

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, vanaf 4 mei wordt het gebruik van mondmaskers op het openbaar vervoer verplicht, terecht, want op het openbaar vervoer kan de social distancing die essentieel is in onze strijd tegen het coronavirus, moeilijk worden gehandhaafd.

Ondertussen, minister, stellen we vast dat het niet evident zal zijn dat iedereen – ondanks de inspanningen van heel wat lokale besturen en de belofte van de federale overheid om iedereen van een masker te voorzien – op 4 mei over een mondmasker zal beschikken. Laten we eerlijk zijn: niet iedereen heeft de mogelijkheid om een mondmasker te maken. Maskers aankopen via onlinekanalen is eveneens niet eenvoudig, gewoonweg omdat men niet altijd kan verifiëren of die maskers kwalitatief in orde zijn.

De plicht om bij het gebruik van het openbaar vervoer een mondmasker te gaan dragen, doet dus vragen rijzen. Hoe zal die beslissing worden gehandhaafd? Zal iedereen die het openbaar vervoer wil nemen tegen dan wel over een mondmasker kunnen beschikken? Is er een rechtsbasis om mensen te sanctioneren?

Minister, welke initiatieven wilt u in dit verband nemen?

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Mijn vraag sluit aan bij die van collega Verheyden.

Minister, u bent met een terecht standpunt naar de Veiligheidsraad gestapt of hebt het althans doorgesproken met de mensen van de Veiligheidsraad. Als we het openbaar vervoer volop willen laten starten, en dat is de bedoeling maandag, en de dienstverlening weer op peil brengen bij De Lijn, moet wie naar het werk of later de school moet, de bus of tram kunnen nemen. U hebt een zeer terecht standpunt gehuldigd, dat we daarbij het best het mondmasker, of de mond-neusbescherming zoals het heet, gaan verplichten. De Veiligheidsraad heeft daar positief op geantwoord en is u daarin gevolgd. Met andere woorden: vanaf maandag zal iedereen die de bus neemt, een mond-neusbescherming moeten hebben.

Zoals de collega het stelde, rekenen we allemaal op de Federale Regering om te voorzien in mondmaskers voor alle inwoners. De communicatie daarover is bijzonder onduidelijk en blijft dat eigenlijk. Ik ben zelf burgemeester, ik weet welke druk dat op de mensen legt en via de mensen op de lokale besturen. We zitten allemaal in afwachting van een duidelijke beslissing en communicatie.

Maandag zal het duidelijk zijn: iedereen die de bus neemt, moet een mondmasker hebben, maar dat zal lang niet het geval zijn. Minister, hoe wilt u de beslissing van de Veiligheidsraad specifiek over de verplichting van het dragen van een mond-neusbescherming vanaf maandag implementeren bij De Lijn en ook handhaven?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, mijnheer Verheyden en mijnheer Maertens, voor uw vragen. De Nationale Veiligheidsraad heeft gezegd dat er vanaf fase 1,

vanaf 4 mei dus, op het openbaar vervoer een verplichting komt voor elke reiziger om de mond en de neus te bedekken. De verplichting van een mondmasker is nog iets enger, maar het is: of een mondmasker, of een sjaal, of een bandana is te gebruiken op het openbaar vervoer.

U weet ook dat het openbaar vervoer altijd is blijven rijden. Wij hebben met de ministers van de andere gewesten, alsook met de minister die bevoegd is voor de NMBS, overleg gehad. Wij hebben voorafgaandelijk aan de Nationale Veiligheidsraad een overleg over de mobiliteitsproblemen gehad met de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES). Wij hebben daar gezegd dat als wij de capaciteit moeten verhogen omdat meer mensen het openbaar vervoer gaan gebruiken om naar het werk of naar school te gaan, de social distancing van anderhalve meter niet altijd evident is. We kunnen niet méér bussen inzetten. Neen, er moeten meer mensen op de bussen komen. Het is niet evident om dan social distancing te handhaven. Daarom is het beter om de mondmaskers te verplichten. Men is ons daarin gevolgd.

Dat betekent inderdaad dat iedereen die vanaf 4 mei op de bus of de tram stapt, de mond en de neus moet bedekken. Met het Departement Mobiliteit en Openbare Werken en De Lijn hebben wij half april al een bestelling geplaatst voor 90.000 mondmaskers. Elk personeelslid van De Lijn krijgt sowieso 5 herbruikbare mondmaskers ter beschikking. Die kunnen gewassen worden. Ook de andere maatregelen voor De Lijn blijven van toepassing, zoals het cashless betalen, het afschermen van het bestuurdersslot, het gebruiken van handgel en het achteraan opstappen. Wij vragen de reiziger om neus en mond te bedekken met een sjaal, een bandana of een mondmasker.

Hoe gaan we dat nu handhaven? In eerste instantie zullen wij focussen op informatie en sensibilisering. We roepen iedereen op om zijn gezond verstand te gebruiken en om verantwoordelijkheidszin aan de dag te leggen. Het gaat over de gezondheid van iedereen. We zullen natuurlijk niet aan de chauffeurs vragen om zelf te handhaven. Dat gaan we niet doen. Mochten er mensen totaal onwillig zijn om een neus- en mondbedekking te dragen, vermoed ik dat de sociale controle van de andere reizigers zal werken. En er is nog altijd de mogelijkheid om de dispatching op te roepen. Dan rekenen we erop dat de politie zal tussenkomen en de persoon in kwestie die geen mond- en neusbedekking wil dragen, zal verwijderen van het openbaar vervoer.

We wachten nog even op de uitvoeringsmaatregelen die de federale overheid zal nemen naar aanleiding van de Nationale Veiligheidsraad van afgelopen vrijdag. De details daarvan hebben we nog niet, maar ik neem aan dat daarin ook wel nog iets over handhaving zal staan waar het gaat over de verplichting van de mondmaskers.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, als mensen worden opgeroepen om opnieuw te gaan werken, dan moeten ze dat op een veilige manier kunnen doen. Wij stellen vast dat maandag die veiligheid niet voor iedereen zal gegarandeerd zijn. Wie geen masker heeft maar toch moet gaan werken met het openbaar vervoer, is de pineut. Herinner u: nauwelijks een maand geleden was een bandana of een sjaal not done. Toen zei men vlakaf dat dat niet hielp. En nu raadt u het de mensen wel aan? Begrijpe wie begrijpen kan. Onduidelijkheid troef!

Minister, waarom geeft u niet gewoon toe dat er over een exit van de lockdown met betrekking tot het openbaar vervoer niet voldoende is nagedacht? We weten nu al weken dat mondmaskers een wezenlijke rol zullen spelen in die exit. Het is uw taak, als voogdijminister van De Lijn, om ervoor te zorgen dat de reizigers zich op een veilige manier kunnen verplaatsen. Waarom hebt u niet in een budget voorzien om ook voor de reizigers mondmaskers aan te kopen? U kunt

dat met uw budget. Waarom kan in Vlaanderen niet wat in een land als Spanje, dat nota bene veel zwaarder getroffen is door de coronacrisis, wel kan? Waarom kan men daar wel mondkmaskers uitdelen, en hier niet?

Bert Maertens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is terecht dat De Lijn de politie kan inschakelen als er moet worden gehandhaafd. U weet natuurlijk ook wat voor een vertraging dit met zich zal meebrengen. Het is een scenario dat we moeten vermijden. Als men de politie oproept om op een bus op te treden, is er vertraging. Als we het openbaar vervoer opnieuw opstarten, moeten we net dat vermijden om de mensen opnieuw warm te maken om het openbaar vervoer te gebruiken. Het zal in deze tijd al moeilijk genoeg zijn.

Ik vraag me af wat de rol van controleurs kan zijn. Als het over sensibilisering gaat, vraag ik me ook af of het niet nuttig zou zijn om op de bussen zelf een aantal regels te afficheren. Iets in mij zegt dat die regels, of delen van die regels, voor een hele tijd zullen gelden de komende maanden. Kunt u daar wat meer info over geven? Hoe gaan we sensibiliseren?

Het blijft belangrijk dat we elke inwoner voor zijn verantwoordelijkheid stellen maar dat we hulp bieden indien mogelijk. Vandaar de suggestie om in de winkels van De Lijn mondkmaskers te verkopen. Is daarover nagedacht? Ziet u dat mogelijk?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, ik heb goed begrepen dat de wijze waarop men het verplicht dragen van een mondkmasker zal handhaven, nog niet helemaal duidelijk is en dat de Nationale Veiligheidsraad daarover nog een beslissing moet nemen. Graag kreeg ik daarover wat meer uitleg, indien mogelijk.

De Nationale Veiligheidsraad heeft nog een andere beslissing genomen: om drukte te vermijden, is het raadzaam om u te verplaatsen met eigen middelen – fiets, auto – om zo voorrang te geven aan wie het openbaar vervoer het hardst nodig heeft. Er is ook een oproep om het spitsuur te vermijden. Op welke manier zullen die twee richtlijnen door u worden uitgevoerd?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik sluit me aan bij de vragen van collega Van Rompuy en ik koppel er nog een extra vraag aan. In stedelijke gebieden zijn er een aantal drukke lijnen, zowel op tram als op bus. Op het moment dat de economie opnieuw voor een deel aantrekt, kan ik me voorstellen dat die drukke lijnen ook opnieuw drukker worden gebruikt. Mijn vraag is heel specifiek: is er een scenario binnen De Lijn om op die drukke lijnen een capaciteitsverhoging en een hogere frequentie te creëren? In Brussel zie je regelmatig bussen die melden dat ze vol zijn. Ze stoppen niet meer aan een halte. Is er dus een scenario bij De Lijn waarbij op drukke lijnen extra capaciteit wordt gecreëerd om mensen naar het werk te brengen?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik heb dezelfde vragen als mijn collega's. De bussen zitten altijd overvol en social distancing is uiteraard moeilijk te garanderen. De afgelopen weken zaten er op bussen waar slechts acht of negen mensen op mochten, soms al twintig mensen.

Mondmaskers zijn een belangrijke maatregel, maar voor de chauffeurs mogen we volgens mij verder gaan en moeten we verder gaan. Als de chauffeurs die de afgelopen weken zijn blijven rijden, nu ziek vallen, dan loopt de heropening van

het openbaar vervoer helemaal in de soep. Ik kijk dan naar het buitenland. Met name in Nederland en bij een aantal pachters in Vlaanderen sluit men het voorste gedeelte van de bus helemaal af van het achterste gedeelte, niet enkel met een lint maar met een plexiglazen wand. Kunnen we dat ook voorzien in onze bussen? Het is perfect mogelijk en het zou maken dat de chauffeurs zich veiliger voelen en veiliger zijn en ook niet altijd een mondkmasker moeten dragen. Voor brildragers is het een probleem dat de glazen aandampen en dan zien ze niet meer waar ze rijden. Ik heb er al heel veel verhalen over gehoord en de mensen maken zich er echt zorgen over, voor de reizigers en voor zichzelf. Kunnen we de voorkant van de bussen dus afsluiten met de plexiglazen wand?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik maak van de gelegenheid gebruik om heel kort mijn bezorgdheid te uiten over het feit dat wanneer ik naar de communicatie luister – en de heer Van Rompuy verwees er ook al naar – het openbaar vervoer een soort van laatste redmiddel is geworden voor mensen die echt geen alternatief hebben. Ik denk dat het op dit moment het compleet verkeerde signaal is. Het openbaar vervoer is een collectieve oplossing voor iedereen en moet dat altijd zijn, ook vandaag.

Minister, het is uw opdracht om ervoor te zorgen dat het veilig kan, zowel voor chauffeurs als voor gebruikers. Ik sluit me graag aan bij de oproep van mijn collega's om alle mogelijke maatregelen te nemen – plexiglas, mondkmaskers, eventueel extra capaciteit – zodat het voor iedereen duidelijk is dat men ook vandaag met een gerust hart de bus en de tram kan nemen.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Verheyden, ik ben het niet helemaal met u eens dat wij er niet voor zorgen dat mensen vanaf 4 mei veilig naar het werk kunnen gaan. Ik nodig u uit om te kijken naar wat de Nationale Veiligheidsraad afgelopen vrijdag heeft beslist. Er is gezegd dat telewerken nog altijd zoveel mogelijk gepromoot moet blijven. Ongeveer 1,3 miljoen mensen doet momenteel aan tele- of thuiswerken. Men verwacht – dat zijn cijfers van de experts – dat dit in de eerste fase zal oplopen tot 1,9 miljoen mensen.

We willen dat mensen die straks weer aan het werk gaan of die vanaf 15 of 18 mei naar school willen gaan, het openbaar vervoer kunnen gebruiken. We moeten dan de capaciteit verhogen. De Lijn heeft gegarandeerd dat vanaf 4 mei 100 procent capaciteit mogelijk is, op een paar trams in Antwerpen na, waar het nog niet onmiddellijk mogelijk is maar wel vanaf 15 mei. De nachtritten zijn op dit ogenblik niet echt nodig, en die komen er voorlopig nog niet. Verder is er 100 procent capaciteit bij De Lijn.

In normale omstandigheden zijn er ongeveer 970.000 reizigers op de bussen en trams. Afgelopen dinsdag bijvoorbeeld waren dat ongeveer 78.000 reizigers. Dat betekent dat momenteel amper 8 procent het openbaar vervoer gebruikt. Zal dat vanaf maandag plots naar 80 procent of naar 100 procent gaan? Ik denk van niet. Zo'n vaart zal het absoluut niet lopen. We kunnen refereren aan Wuhan. De eerste maand na het opheffen van de lockdown is het gebruik van het openbaar vervoer maar met 30 procent gestegen. Dat is misschien een heel andere situatie, maar ik verwacht niet dat we maandag een grote stormloop zullen hebben op het openbaar vervoer. Het openbaar vervoer moet er wel zijn.

Mijnheer Van Rompuy, u maakt terecht de bedenking dat de Nationale Veiligheidsraad ook heeft gezegd dat, wanneer het kan, men andere vervoersmiddelen moet gebruiken. Wij focussen dan, gelet ook op de modal shift die we willen realiseren, voor korte verplaatsingen op te voet gaan, met de fiets of de motor. Er moet echter ook de mogelijkheid zijn om het openbaar vervoer te gebruiken.

Als we de anderhalve meter social distancing handhaven, dan betekent dit dat er op een normale bus waar 55 personen kunnen zitten, maximum 9 kunnen zitten. Ik kan moeilijk van vandaag op morgen heel veel extra bussen inleggen. Daarom is de verplichting gekomen om een mondmasker of een bedekking van neus en mond via een sjaal of bandana te dragen op het openbaar vervoer vanaf de leeftijd van 12 jaar. Als de social distancing niet gerespecteerd kan worden, dan wordt toch de maximale veiligheid voor de andere reizigers gegarandeerd. Maar opnieuw, ik verwacht niet dat we maandag al aan 50 of 80 procent en al zeker niet aan 100 procent bezetting van het openbaar vervoer zullen komen.

Er waren nog vragen over het nog iets verder gaan voor de chauffeurs. Het bestuurlijk slot wordt momenteel afgesloten met een lint. Er is voorgesteld om dat met een ketting of plexiglas te doen. Ik weet niet of dat vanaf maandag al op alle bussen en trams kan, maar ook dat is een mogelijkheid die men verder aan het onderzoeken is. Alle andere hygiënische maatregelen, zoals het gebruik van handgel en het vaak reinigen van de bussen en van wat aangeraakt wordt, worden gehandhaafd, evenals het cashless betalen en het achteraan opstappen.

Ik heb de suggestie gehoord, van de heer Maertens, denk ik, om in Lijnwinkels mondmaskers aan te bieden. U weet dat vandaag de dag vrijwel iedereen bezig is met het aankopen van mondmaskers. Het is al gezegd: de burgemeesters hier aanwezig zijn daar volop mee bezig, maar ook bedrijven, en eigenlijk alle overheden zijn massaal bezig met het aankopen van mondmaskers. We kennen ook de initiatieven waarbij men zelf mondmaskers maakt, de Nationale Naaiactie die op dit ogenblik bezig is, maar opnieuw, die bandana's en sjaals kunnen ook werken. Ik denk dus niet dat het zo'n vaart zal lopen dat er maandag heel veel mensen op het openbaar vervoer zullen zitten zonder mond- en neusbedekking, maar de suggestie om er eventueel ook via de Lijnwinkel te verkopen, wil ik zeker nog wel meenemen. Als er voldoende zijn, kunnen we dat zeker ook doen, maar in eerste instantie kijkt de werkgever naar de beveiliging van zijn werknemers. Ik denk dat dat de verantwoordelijkheid is van eenieder. Van dat eerste lot van 90.000 mondmaskers die het Departement Mobiliteit en Openbare Werken samen met De Lijn heeft besteld, komt morgen een eerste levering aan van om en bij de 40.000 mondmaskers. Die zullen in het weekend aan het personeel worden verdeeld.

We hopen dan dat vanaf maandag alle veiligheid kan worden gegarandeerd op het openbaar vervoer, dat er natuurlijk moet zijn voor iedereen die die essentiële verplaatsingen nu al doet of vanaf 4 mei wil doen.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, heel veel goede voornemens. We hebben hier ook een aantal suggesties gehoord van collega's die in de commissie omtrent corona al duidelijk aan bod zijn gekomen. U zou die zaken meenemen. Ik stel vast dat daar maar bijzonder weinig van is gerealiseerd en dat u nog volop ideeën aan het meenemen en bekijken bent.

Minister Lydia Peeters: Nee, alles is geregeld.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Maandag beginnen de bussen en de trams opnieuw volop te rijden. Dat zou dan in orde moeten zijn.

Het is volgens ons duidelijk dat u bent meegegaan in de logica van uw federale collega, mevrouw De Block, die amper een maand geleden nog duidelijk zei dat mondmaskers geen enkele meerwaarde hebben. U bent meegegaan in dat verhaal, en het gevolg is dat de reizigers zich nu zelf moeten behelpen. De Open Vld-ministers schieten zowel op het federale als op het Vlaamse niveau duidelijk tekort, maar wat blijkbaar wél kan, waar Open Vld wél in slaagt, is het voorzien van mondmaskers voor de eigen leden.

Minister, het is de taak van een overheid om in te staan voor de veiligheid van haar burgers, niet alleen de fysieke veiligheid, maar ook de veiligheid inzake gezondheid. Het is voor iedereen duidelijk dat u daarin tekortschiet.

Bert Maertens (N-VA): Minister, bedankt dat u een aantal suggesties mee in overweging neemt. We worden allemaal al weken om de oren geslagen met berichtgeving over corona, alle sensibilisering, alle info enzovoort, maar als je eens in de buurt gaat horen, zou je ervan schrikken hoeveel mensen er zijn die eigenlijk nog altijd niet weten wat ze moeten doen in welke situatie enzovoort. Ik zie dat in mijn stad, in Izegem, dat een klein stadje is. Wij hebben amper een allochtone bevolking, maar je ziet dat vooral die groep mensen, anderstaligen, het zeer moeilijk hebben om goed geïnformeerd te zijn over die maatregelen. Dat is echt uit het leven gegrepen. Zeker in grootstedelijk gebied nemen heel veel vreemdelingen de bussen van De Lijn. Ik hoop ook dat ze dat in de toekomst blijven doen, maar ik denk dat het goed zou zijn om via pictogrammen of wat dan ook goed te sensibiliseren, ook op de bussen zelf, om iedereen ervan bewust te maken dat een mond- en neusbescherming nodig en verplicht is.

Ik wil ten slotte de stellige hoop uitdrukken dat de beloftes die er federaal zijn gekomen om elke inwoner van een mondmasker te voorzien, niet bij woorden blijven, dat er eindelijk daden komen. Zoals u zegt: iedereen is bezig met het hamsteren van mondmaskers en andere bescherming. Die markt droogt natuurlijk op.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de keuzes betreffende de exitstrategie

ACTUELE VRAAG van Kurt Vanryckeghem aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de stappen die de Nationale Veiligheidsraad nog moet zetten inzake de heropstart van de industrie en de b2b en de heropening van de winkels

ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de implementatie van de exitstrategie binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Regering

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, de lockdown begint te wegen, op het sociale vlak, op het vlak van de mentale gezondheid en op het vlak van de financiële gezondheid van de mensen. En dus vraagt iedereen zich stilletjes aan af hoe we op een veilige manier terug aan de slag kunnen gaan.

Dus zat iedereen vrijdag te wachten op de persconferentie van de Nationale Veiligheidsraad, lang te wachten, want jullie hadden blijkbaar nogal wat tijd nodig om die knullige PowerPoint in elkaar te steken. Wanneer we door alle fasen, subfasen en data heen konden zien, dan bleek er iets heel raars aan de hand te zijn. Dan bleek dat de mensen hun baas sneller zullen weerzien dan hun eigen vrienden en familie. 'Het is heel simpel', zei een van de mensen van de Nationale Veiligheidsraad, 'we hebben het kraantje van de economische herstart wat verder opgedraaid en dan moesten we het kraantje van de sociale herstart een beetje dichtdraaien.' Conclusie: wij mogen niets meer doen behalve werken, consumeren, en kajakken natuurlijk.

Dan moest minister De Croo nog komen. Die wist te zeggen dat we onze familie wel kunnen zien, in de Hema. In de Hema! Waar zijn we eigenlijk mee bezig? Hoe is dit eigenlijk mogelijk? Minister-president, als we niet oppassen, dan zijn straks ook de cartoonisten technisch werkloos, vrees ik, want de realiteit is de fictie in een enorm tempo aan het inhalen.

Alle gekheid op een stokje, een vaccin zit er jammer genoeg niet snel aan te komen, daar gaan we nog even op moeten wachten. De enige veilige exitstrategie is dan testen, opsporen en isoleren. Contacttracing. Dat zal volgens de experts in orde moeten zijn voor de heropstart op 4 mei. Maar gisteren hoorden we van minister Beke dat hij op 4 mei wil gaan proefdraaien met testen, opsporen en isoleren. Maar de bedrijven gaan niet proefdraaien op 4 mei, natuurlijk. De bedrijven gaan opstarten. Er gaan honderdduizenden mensen opnieuw met elkaar in contact komen en we hebben blijkbaar niet de capaciteit om nieuwe besmettingen te gaan testen, opsporen en isoleren.

Ja, wij willen ook dat mensen weer kunnen gaan werken. Uiteraard willen wij ook een economische relance. Dat is essentieel.

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Jos D'Haese (PVDA): Het is essentieel dat dat op een veilige manier kan gebeuren. En dus is mijn vraag: minister-president, staat u achter de beslissing van de Nationale Veiligheidsraad van vrijdag tot een onveilige heropstart, waarbij de winsten voorgaan op de veiligheid en het sociaal welbevinden van de werknemers?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Voorzitter, minister-president, collega's, de Nationale Veiligheidsraad kondigde vorige week vrijdag tijdens die bewuste warrige persbijeenkomst aan dat we vanaf 4 mei in fasen de lockdown konden afbouwen. Mensen die nu noodgedwongen thuiszaten, kunnen opnieuw aan het werk vanaf 4 mei. Sommige winkels zullen die dag weer open mogen, een week later zullen ook de andere winkels volgen. Het biedt onze samenleving en onze ondernemingen eindelijk perspectief na wekenlang volgehouden inspanningen.

Met enige verbazing zagen we zondag onze premier op De Zevende Dag verkondigen en konden we maandag in koeien van letters lezen dat over 4 en 11 mei absoluut geen zekerheid bestaat. Het zou onduidelijk zijn of op tijd aan alle randvoorwaarden kan worden voldaan om de heropening veilig te laten verlopen. Die voorwaardelijkheid was van het begin af aan meegedeeld. Door het opnemen van een concrete timing leek het me logisch dat de Nationale Veiligheidsraad ervan uitgaat dat dan aan die voorwaarden voldaan kan worden. En toch, minister-president, is de voorbije dagen het verhoopte perspectief wat vertroebeld. Daarom durf ik u met aandrang vragen om klare taal te spreken en maximale duidelijkheid te scheppen over de hordes die de Nationale Veiligheidsraad nog moet nemen zodat de vooropgestelde heropeningen op 4 en 11 mei eindelijk kunnen doorgaan.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister-president, u hebt vrijdag samen met uw collega's van de Nationale Veiligheidsraad een aantal data in het vooruitzicht gesteld in het kader van de exitstrategie: 4 mei, 11 mei, 15 mei en 18 mei. Ik ga de inhoud niet herhalen. Het is heel goed dat mensen perspectief krijgen, al had er voor ons ook wat meer aandacht moeten zijn voor de dingen die onbetaalbaar zijn. Maar ik denk dat iedereen heel blij is dat er stilaan licht komt aan het einde van de tunnel.

Maar dat moet natuurlijk allemaal wel op een veilige manier gebeuren, en daar stellen wij ons nog veel vragen bij. Wanneer de winkels en de bedrijven opnieuw openen, dan moet er in opvang voorzien zijn voor de kinderen van ouders die opnieuw buitenshuis gaan werken. We hebben het daar al over gehad. Dan is er nood aan plaats, aan extra personeel, aan beschermingsmateriaal. Dan moet het openbaar vervoer opnieuw normaal rijden en is er ook daar nood aan beschermingsmateriaal en handgels.

En dan zijn er natuurlijk de virologen die ook altijd hebben gezegd dat een contacttracingstrategie een cruciale voorwaarde is voor elke stap van die exitstrategie. Dat is een regionale bevoegdheid en daar heb ik het gevoel, minister-president, dat Vlaanderen nog nergens staat. Ik hoorde vanmorgen op de radio dat er een fout is gemaakt bij de aanbesteding en dat de eerste vacatures voor die 1200 tracers zelfs nog niet zijn vertrokken.

4 mei staat voor de deur en wij hebben de indruk dat Vlaanderen niet klaar is. Ik heb echt de indruk dat er te weinig is nagedacht over de concrete haalbaarheid van een aantal beslissingen van die Nationale Veiligheidsraad, ook wanneer het gaat over Vlaamse bevoegdheden, waardoor een aantal cruciale voorwaarden voor een veilige heropstart van de scholen maar ook van de bedrijven gewoon niet zijn vervuld. Dat is nochtans echt een verantwoordelijkheid van deze Vlaamse Regering. Vandaar mijn heel concrete vraag: wat wilt u doen om bij elke stap van de exitstrategie de veiligheid van de Vlamingen te garanderen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik heb begrepen dat ik twee minuten krijg?

De voorzitter: U hebt zes minuten. Er zijn drie vraagstellers. Drie vraagstellers maal twee minuten is zes minuten.

Minister-president Jan Jambon: Ik zal mijn best doen om binnen de zes minuten alle vragen te beantwoorden.

Mijnheer D'Haese, u zegt dat de bedrijven gaan opstarten. Ik wil u er even aan herinneren dat alleen de bedrijven waar niet voor alle werknemers kon worden gegarandeerd dat de social distancing kon worden gerespecteerd, niet mochten opstarten. De essentiële sectoren mochten gewoon werken en binnen de niet-essentiële sectoren konden alle bedrijven die de social distancing konden garanderen, doorwerken. We praten nu dus over het opstarten op 4 mei, volgende maandag, van een deel van die bedrijven. Dat wordt opgevangen door een gids die is opgesteld door de sociale partners. Daarin staat wat er moet gebeuren voor de werknemers bij wie de social distancing of de physical distancing – dat vind ik zelf een beter begrip – niet gevalideerd kan worden. Die werknemers moeten dan over een aantal beschermingsmiddelen kunnen beschikken. Zeggen dat maandag plots alle bedrijven opnieuw openen, is niet juist. Maandag gaat dat deel van de bedrijven die niet konden opstarten, opnieuw open. Dat is de eerste fase van de afbouw van die verduivelde maatregelen.

Mevrouw Goeman, u hebt gelijk dat het sleutelement voor de geleidelijke afbouw van de lockdown tracing is, testing en tracing. Wanneer mensen symptomen hebben die doen denken aan corona, gaan ze naar de dokter en worden ze getest. Een of twee dagen later krijgen ze het resultaat en zijn ze al dan niet positief bevonden. Wanneer ze positief zijn bevonden, moeten ze aangeven met wie ze de laatste periode contact hebben gehad en zullen die mensen worden gecontacteerd. Zeggen dat wij op 4 mei de volle tracingcapaciteit van 2000 mensen voor België en 1200 voor Vlaanderen nodig hebben, is dus niet juist.

Waar staan we met dat track-and-traceverhaal? Minister De Backer garandeert ons ten eerste dat de testcapaciteit vanaf maandag aanwezig zal zijn. Ten tweede werd op federaal vlak een platform ontwikkeld om die gegevens op te sporen en daarmee de callcenters aan te sturen. Die testfase begint volgende week, want dan hebben we de volle capaciteit nog niet nodig. In Vlaanderen zullen volgende week heel wat mensen ter beschikking staan om mee dat platform te testen. Vanaf 11 mei zal de volle capaciteit tot onze beschikking staan. Ja, er is iets fout gelopen met de sourcing, maar dat probleem is intussen hersteld. Het bestek is opnieuw verstuurd en we zullen waarschijnlijk vrijdag kunnen gunnen. Zo zullen we op tijd klaar zijn. Daar sta ik garant voor.

Mijnheer D'Haese, ik begrijp uw vraagstelling. U probeert de schijn te wekken dat men ofwel voor de economie kiest ofwel voor het welzijn van de bevolking. Die paradox is er niet. Eerst en vooral hebben we natuurlijk de economie nodig om het welzijn van de mensen en de gezondheidszorg te kunnen financieren. Hoe dieper de economie wegzakt, hoe moeilijker het zal zijn om de gezondheidszorg voor de mensen te garanderen. Daarnaast zullen mensen vanaf maandag 4 mei ook meer sociale contacten kunnen hebben. Men kan gaan sporten met meer vrienden.

Wat is ons grootste probleem? Als mensen in contact komen met het oudere gedeelte van onze bevolking, onze meest kwetsbare groep, dan zijn we vandaag nog niet zeker dat dat in veilige omstandigheden kan gebeuren. Daarom is die beslissing niet tot sint-juttemis uitgesteld, maar wel tot 18 mei. Dan kunnen we dat bezoekrecht wat uitbreiden. Elke nieuwe fase komt er natuurlijk pas onder het voorbehoud dat de vorige fase geen negatieve impact op de curve heeft. Specialisten begeleiden ons daarbij. Zij zeggen wat we kunnen doen om het controleerbaar te houden, of wat zij denken dat daarvoor kan zorgen. Dit is echter nooit eerder gezien. We moeten altijd een slag om de arm houden. Daarom heeft premier Wilmès dit weekend ook gezegd dat iets pas verworven is, wanneer we zien dat de maatregelen uit de vorige fase geen negatief effect hebben op de curve. Je moet hier toch met twee woorden spreken. We kunnen toch moeilijk zeggen dat we honderd procent zeker zijn dat de nieuwe maatregelen op 11 of 18 mei in werking zullen treden? Als er zich dan iets voordoet op de curve wat we niet hadden voorzien, dan zullen we de maatregelen moeten terugdraaien. Daarom zijn we heel correct in onze communicatie.

Mijnheer Vanryckeghem, voor 4 mei zijn alleen de mondmaskers op het openbaar vervoer verplicht. Ook de bedrijven die ik net vermeldde, gaan op 4 mei open. We moeten dus zorgen dat we voor 4 mei een oplossing vinden voor de verplichting van de mondmaskers. Op 11 mei gaan alle winkels open. Daarvoor zullen een aantal criteria bepaald worden en die zullen in lijn liggen met die voor de voedingswinkels. Je bepaalt hoeveel mensen er per vierkante meter winkel binnen mogen en dat je bijvoorbeeld een winkelkar moet gebruiken om de anderhalve meter afstand te garanderen. Waar ook nog over nagedacht wordt, is of men het aantal klanten niet moet opdelen. Kun je bijvoorbeeld zeggen dat maandag een deel van de klanten naar de winkel mag, dinsdag een ander deel? Vanavond – 'as we speak' – hebben we daarover een conferencecall met de premier en andere minister-presidenten om snel die criteria te bepalen. Tenzij de maatregelen van 4 mei een zeer negatief effect zouden hebben op de curve, gaan de winkels op 11 mei open onder een aantal voorwaarden. Dat geldt ook voor meer bezoekrecht op 18 mei.

Beste mensen, collega's, natuurlijk hebben we de crisis die we nu moeten beheersen, nooit eerder gezien. Zij die met stelligheid beweren wat er nodig is zodat we op een bepaalde datum dit of dat kunnen doen, kunnen we beter laten praten. Als wij iets zeggen, moeten we altijd een slag om de arm houden. Wij hebben een grote graad van zekerheid dat we het ons kunnen permitteren om op

4, 11 en 18 mei die bepaalde versoepelingen in te voeren, maar we hebben pas de zekerheid dat het een goede beslissing is, als we zien dat de voorgaande fase geen negatief effect heeft op de curve. De curve is nu goed aan het evolueren, zeker die van de intensieve zorgen en ook vandaag was er opnieuw hoopgevend nieuws. Die curve moeten we echter altijd in het oog houden: wat is het effect van het gradueel en langzaam versoepelen van de maatregelen op die curve? Misschien gaat het te langzaam, mijnheer D'Haese, daarover ben ik het met u eens. Maar ik wil geen doden op mijn geweten hebben, omdat we niet langzaam genoeg te werk zijn gegaan.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, u zegt dat ik een tegenstelling probeer te maken tussen de sociale herstart en de economische herstart, maar die tegenstelling ligt openlijk op tafel. Het is heel duidelijk dat jullie de economische herstart hebben herstart en in ruil daarvoor de sociale herstart hebben uitgesteld. Ik wil ook dat mensen kunnen gaan werken. Ik ga er absoluut mee akkoord dat we niet te snel moeten opstarten. Maar mensen zeggen mij, in bedrijven die opnieuw worden opgestart op dit moment: '1,5 meter afstand houden is bij ons in de fabriek onmogelijk. Als er iemand corona krijgt, krijgt iedereen corona.'

Dan vraag ik mij af naar wie u eigenlijk luistert. Luistert u naar de experts die lijsten maken met voorwaarden waaraan voldaan moet worden voor er een heropstart kan komen? Of luistert u naar een aantal van die captains of industry die zeggen dat op volle snelheid coronamaatregelen nooit 100 procent kunnen worden nagekomen en dat we keuzes moeten maken? Luistert u naar die anderen, die stellen dat als het sterftcijfer weer naar driehonderd gaat, we misschien moeten zeggen: 'Et alors?' Een paar 100.000 euro winst, dat is driehonderd mensenlevens vandaag blijkbaar waard. Ga het gerust maar nalezen. Ik begrijp niet dat jullie eerder daarnaar luisteren dan naar de experts die onderzoeken wat er nodig is voor een veilige heropstart.

Een van die zaken is dus testen, opsporen en isoleren. U zegt: we hebben maandag geen volle capaciteit nodig. Ik vraag me af waar u dat advies haalt, want experts zijn heel duidelijk: het testen, opsporen en isoleren moet operationeel zijn voor die herstart van start kan gaan. Dus vraag ik me af, als u zegt dat er toch al een aantal mensen zullen zijn, hoeveel tracers we zullen hebben op maandag 4 mei. Ik ben zeer benieuwd.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Dank u wel. Ik wil er nog even wat aan toevoegen. We weten allemaal dat in Nederland de winkels nooit verplicht gesloten werden. Nochtans zijn de resultaten van de strijd tegen het coronavirus daar zeer vergelijkbaar met die van ons. Dus hoop ik, minister-president, dat onze lokale handel weer kan heropenen op 4 en 11 mei, uiteraard op voorwaarde van een strenge inachtneming van de richtlijnen. Maar ik roep u ook op om de lokale overheden hier nauw bij te betrekken en hun voldoende verantwoordelijkheid te geven, want ik denk dat zij beter dan wie ook dat ter plaatse weten te organiseren.

Misschien nog kort een woordje aan collega D'Haese. Als burgemeester werd ik de afgelopen weken heel vaak aangesproken door lokale handelaars en ondernemers, die vrezen dat, als de lockdown nog lang duurt, ze helemaal niet meer zullen moeten openen. Het gaat hier verdorie over hardwerkende Vlaamse ondernemers die willen overleven te midden van deze crisis, en helemaal niet over het grote kapitaal waarover u het steeds lijkt te hebben. Ik vraag me soms af in welke bubbel u leeft.

Hannelore Goeman (sp.a): Dank u voor uw antwoorden, minister-president. Ik ben toch ook niet helemaal gerustgesteld. Ten eerste wat die tracerstrategie betreft: ik begrijp dat er niet onmiddellijk 1200 tracers nodig zijn, maar zoals het

er nu voor staat, zal er maandag gewoon geen enkele zijn. Of hoor ik u zeggen dat er nu toch al een beslissing is genomen? Want dan zou ik dat natuurlijk wel graag weten. Wie gaat dat doen? Hoe is dat uitbesteed? Het zou goed zijn als u ons daar garanties over kunt geven.

Ten tweede, wat het onderwijs betreft, is er natuurlijk ook geen garantie dat er tegen 15 mei bijvoorbeeld voldoende beschermend materiaal zal zijn voor onze leerkrachten. Dat brengt me bij mijn vraag. Ik begrijp eigenlijk niet goed hoe er op het niveau van de Veiligheidsraad beslissingen worden genomen over Vlaamse bevoegdheden, die concreet niet haalbaar of realistisch zijn qua timing of qua veiligheid. U zit daar toch bij? Worden die beslissingen dan niet genoeg voorbereid? Of wordt er daar niet naar u geluisterd?

Het is natuurlijk ook niet echt de eerste keer dat dat gebeurt. Ik denk aan de beslissing over het bezoek aan de woonzorgcentra, die werd teruggedraaid. Nu moeten er voor het onderwijs opnieuw richtlijnen herzien worden. Ik hoef u niet te vertellen dat dat voor heel veel frustratie en onduidelijkheid zorgt op het terrein bij mensen met familie in woonzorgcentra, bij leerkrachten, bij ouders.

De voorzitter: Oké, collega Goeman.

Hannelore Goeman (sp.a): Mensen zijn dat echt beu. Wat ze nodig hebben, zijn haalbare en duidelijke richtlijnen. Ik roep u dus op om daar werk van te maken en me eens uit te leggen hoe precies die afspraken tussen de Vlaamse Regering en de Veiligheidsraad gemaakt worden.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, voorzitter. Collega's, ik denk dat ik een open deur in trap als ik zeg dat wij allemaal, en alle mensen, snakken naar een zekere normalisering van ons leven. Ik denk dat we allemaal de huidige situatie beu zijn. Maar ik denk dat we ook allemaal de verantwoordelijkheid hebben – en ik sluit me helemaal aan bij de lijn van de minister-president – om dat op een verstandige manier te laten verlopen, om niet met levens te spelen.

Ik volg ook mijn collega van CD&V, wanneer die zegt: 'Mijnheer D'Haese, u probeert een tegenstelling te maken tussen het sociale en het economische leven.' Ik denk dat er niets zo slecht zou zijn voor het sociale leven van mensen als hun job kwijt te raken, als bedrijven die massaal moeten sluiten, als de lokale handelaar, bij wie het water vandaag aan de lippen komt, die moet beslissen dat hij zijn zaak helemaal sluit. Het is heel goed dat we die mensen nu enigszins perspectief geven. Natuurlijk moeten we altijd met twee woorden praten. Het is ook goed, minister-president, dat de Veiligheidsraad de beslissing heeft genomen om de winkels wat vroeger te openen, op 11 mei, hoewel eerst 18 mei was vooropgesteld. Dat is een goede lijn. We moeten stoppen met tegenstellingen te zoeken en er vooral voor zorgen dat we onze economie min of meer normaliseren, voor het welzijn van ons allemaal.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, minister-president, ik wil twee punten maken wat betreft die contact tracing en de manier waarop dat dossier verlopen is. We moeten daar in het postcoronatijdperk eens goed naar kijken. Want ik hoor van specialisten dat men daar al lang op aandringt, als essentieel onderdeel in een exitstrategie. En dan vind ik, op zijn zachtst gezegd, dat de Vlaamse Regering zeer laat is om dit dossier af te handelen.

Twee, ik stoor me er wat aan, collega's, dat er een tegenstelling wordt gezocht tussen economie en het sociaal welzijn. Ik ben het eens met diegenen die zeggen

dat de economie moet worden heropgestart. Dat snap ik. Maar ik ben het ook eens – en dat is geen tegenstelling – met diegenen die verwijzen naar het sociaal isolement waarin heel wat mensen zitten. Ik denk dat iedereen voelt dat dat sociale aspect de laatste tijd onder druk staat, bij heel wat mensen. Ook dat is een essentiële grondstof om te kunnen leven, net zoals ondernemen een essentiële grondstof is voor een ondernemer.

Collega's, ik denk dat jullie allemaal wel de grootouders zien die ernaar snakken om hun kleinkinderen, die ze ondertussen al twee of soms twee en een halve maand moeten missen, te zien. Ik kijk ook naar u, bijvoorbeeld. Dat zijn toch ook essentiële elementen om het draaglijk te maken. Minister-president, ik roep u er dus toe op om daar voldoende aandacht voor te hebben in de Veiligheidsraad. Mensen zijn de afgelopen weken gedisciplineerd geweest. Ik denk – en ik hoorde een aantal experts daarvoor een opening laten – dat we naar spelregels kunnen kijken om ook dat sociale leven stilaan op gang te trekken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, sommige collega's stellen het hier voor alsof onze minister-president de grote regisseur is van alle beslissingen die worden genomen in de Nationale Veiligheidsraad. Was dat maar zo, collega's. Maar u weet dat de minister-president daar de enige Vlaamse vertegenwoordiger is, de enige. Is dit correct? Ik dacht het niet. Volgens mij is dat niet correct. Jammer genoeg. Want ik denk dat minister Weyts heeft aangetoond dat we, als we die ruimte krijgen, wel degelijk binnen onze bevoegdheden bakens kunnen uitzetten.

Ik krijg ook een beetje het gevoel, vooral bij u, mevrouw Goeman, dat die federale overheid de laatste tijd een aantal dingen naar de regio's toeschuift, waarvan ze eerst had gezegd dat ze die zelf zou doen. En wij worden nu geacht om die zaken aan te pakken: de mondmaskers en voor een deel ook de 'track en tracing'.

Kort samengevat, ik denk dat Vlaanderen hierin volop zijn verantwoordelijkheid neemt. We moeten dat ook doen, we moeten die rol spelen. Maar persoonlijk zou ik liever zien dat men ons die rol van meet af aan laat spelen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, voorbij vrijdag was er die fameuze en overwegend Franstalige persconferentie, waarbij de data van 4 en 11 mei voorop werden gesteld voor de ondernemingen en de winkels. Maar tegelijkertijd, of de dagen nadien, werd daarover al meteen twijfel gezaaid door allerlei politici en experts die de revue passeerden en zeiden: 'Daar zijn we allemaal nog niet zo zeker van.' Ja, hoe verwacht u van de bevolking dat zij de maatregelen ernstig neemt en vooral opvolgt als er voortdurend zo warrig en tegenstrijdig wordt gecommuniceerd?

Om nog te zwijgen over de uitblijvende noodzakelijke voorzieningen die de exitstrategie moeten begeleiden. Coronatesten, die zijn er te weinig. Mondmaskers, daarvan werd eerst gezegd dat ze nutteloos zijn. Nu zijn ze plots belangrijk. Maar in elk geval: ze zijn er niet of ze zijn er te weinig. Vijf ministers zijn bevoegd voor mondmaskers, maar we moeten ze uiteindelijk zelf gaan maken. Coronaspeurders, ze zijn er niet of ze zijn er te weinig en te laat. De burger moet gehoorzamen, maar de overheid blijft telkens in gebreke.

Minister-president, dat is geen exitstrategie, dat is een strategie van de chaos. En daarom herhaal ik mijn oproep van vorige week: zorg voor een heldere communicatie, zorg voor een duidelijk plan van aanpak voor de veilige heropleving van zowel het economische als het sociale leven van onze Vlamingen, van de

burgers die snakken naar perspectief en naar heldere beslissingen. En als de federale volmachtenregering het niet doet, doe het dan zelf, met uw Vlaamse Regering.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord. Voor de duidelijkheid: u hebt nu vijf minuten. U kunt dat.

Minister-president Jan Jambon: Soms vraag ik me af of er ook naar je wordt geluisterd als je hier zes minuten spreekt, want heel veel zaken die ik zonet heb beantwoord, worden hier opnieuw in vraag gesteld.

Mijnheer D'Haese, mijn opmerking geldt al zeker voor u. Anderhalve meter afstand houden is onmogelijk, dat klopt, maar daarover gaat het nu juist. De bedrijven waar dat mogelijk was, hadden niet moeten stoppen. In de bedrijven waar dat onmogelijk was, hebben werkgevers en werknemers samen in de Groep van Tien een gids opgesteld van welke persoonlijke beschermingsmiddelen de werknemers moeten krijgen om dat bedrijf toch te kunnen opstarten. Daar zal sociale inspectie voor zijn en ik neem aan dat de vakbonden daar ook een rol in zullen spelen. In de vakbonden waar u iets te zeggen hebt, zult u daar zeker op wijzen.

Maar daarover gaat het nu precies. Het gaat over de bedrijven die tot hiertoe die anderhalve meter niet konden respecteren. Die gaan we vanaf maandag opstarten, als ze de richtlijnen voor persoonlijke beschermingsmiddelen kunnen opvoeren, want daar staat de veiligheid van de werknemers natuurlijk voorop.

Mijnheer Vanryckeghem, ja, er wordt overleg gepleegd met de lokale overheden. Gisteren is daartoe een aanzet gegeven. In de grote winkelstraten zoals de Meir, de Veldstraat en de Nieuwstraat zullen op individuele winkels een aantal criteria worden toegepast, maar ook voor het straatbeeld zullen we moeten uitzoeken hoe we dat in veilige omstandigheden kunnen doen. Dat overleg met de lokale overheden is bezig.

Mevrouw Goeman, ik begrijp dat de oppositie de rol van oppositie moet spelen. 'The duty of the opposition is to oppose'. Maar zoals u er een potje van maakt, dat is dit parlement onwaardig. Er zijn tracers, er waren tracers. In het begin van de coronacrisis hebben we ook tracing moeten doen. Toen waren er tientallen Vlaamse ambtenaren om die tracing te doen. Ik zeg u nu vanuit deze positie: op 11 mei zullen wij de tracingcapaciteit hebben die nodig is. In de week van 4 tot 11 mei zullen we de tracingcapaciteit hebben die nodig is om dat platform te testen en om ervoor te zorgen dat de gevallen die dan binnenkomen, effectief worden opgevolgd.

Maak er dus alstublieft geen potje van. Op 15 mei zal er voldoende beschermingsmateriaal in de scholen aanwezig zijn. Waarover spreken we? We spreken over leraars en we spreken over het zesde jaar van het secundair onderwijs. Op 15 mei gaat er maar één jaar van het secundair onderwijs open, namelijk het zesde jaar. Dat zijn plustwaalfjarigen en zij zullen over mondmaskers beschikken. Leerkrachten en studenten, dat is onder controle. Daar maak ik me sterk over.

Maak er alsjeblieft geen potje van. Breng de bevolking niet nodeloos in onrust, want dat is nergens voor nodig. Als overheid nemen wij onze verantwoordelijkheid, komen we onze verplichtingen na en zullen we samen uit deze crisis geraken. Ondanks de oppositie zullen we erin slagen om dat te doen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Mijnheer Rzoska, ik volg u volledig. Na de coronacrisis moeten we inderdaad de tijdlijn uitzetten. Nu heeft het totaal geen zin – voor alle duidelijkheid, u doet dat ook niet – om na te gaan wat Vlaams en wat federaal was, en wie wanneer heeft

gezegd waarvoor we onze verantwoordelijkheid gaan nemen. Dat we dat na de coronacrisis eens moeten doen, daarover ben ik het met u eens. Het debat over wie wat doet, moeten we absoluut voeren. Voor alle duidelijkheid, daar hebt u nu niet voor gepleit, maar de bevolking heeft er nu geen nood aan. Maar we moeten dat zeker doen.

Mijnheer Rzoska, ik ben het volledig met u eens. Economie en sociaal welzijn met elkaar confronteren: waarover spreken we hier? Ik spreek altijd met twee woorden. Als de maatregelen die we nemen, geen negatief effect hebben op de curve, dan gaan we op 18 mei het bezoekrecht langzaam kunnen opstarten. Daar zitten veertien dagen tussen en natuurlijk is veertien dagen in deze coronatijd ellendig lang. Ik ben zelf grootvader. Ik heb mijn kleinkind, dat geboren is vlak voor de coronacrisis, één keer kunnen vastnemen. Ik snak daar ook naar. We zitten allemaal in hetzelfde schuitje, maar die veertien dagen kan ik wel nog even volhouden. Laten we vooral hopen dat de maatregelen die we nu nemen, geen negatief effect hebben op de curve.

Mijnheer Janssens, tegen u kan ik hetzelfde zeggen als tegen mevrouw Goeman. Natuurlijk is het uw rol om er een heel amalgaam van te maken. Ik zit hier met een ploeg, een regering, die goed weet wat haar verantwoordelijkheid is. Wij zullen stuk voor stuk onze verplichtingen nakomen, op tijd en met maar één zaak voor ogen: de bescherming van de bevolking en de bescherming van onze economie. Dat is onze verantwoordelijkheid, en die nemen wij ten volle op. *(Applaus bij de meerderheid)*

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, ik volg u absoluut in het idee dat we geen maatregelen mogen nemen die een negatieve impact hebben op die curve van besmettingen. En dat is nu juist mijn vrees. Want beste collega's, denken jullie nu echt dat het goed zal zijn voor de economie om het risico te lopen op een heropflakking? Denken jullie dat het goed is om snel-snel alles terug te willen opendoen en het risico te lopen op een heropflakking, doordat we de voorwaarden die door de experts werden voorgelegd, niet naleven?

Mijnheer Jambon, u zegt dat we de tracingcapaciteit zullen hebben die nodig is op het moment dat het nodig is. De experts zeggen: 1200 vanaf maandag 4 mei. Dat is wat er is gezegd. En dus is mijn vraag aan u: hoeveel gaan we er hebben op maandag 4 mei? U antwoordt niet, mijnheer Beke antwoordt niet. Ik vind dat allemaal hoogst zorgwekkend.

Ten slotte sluit ik mij absoluut aan bij de collega's die zeggen dat we laat zijn met het opstarten van die contacttracing. En dat heeft niet alleen te maken met de ruzies tussen de verschillende niveaus in dit land en alle ministers van volksgezondheid. Ik weet dat men het niet graag hoort zeggen, maar op 25 maart zijn we hier in dit parlement al tussengekomen om te zeggen dat contacttracing in een volgende fase essentieel gaat zijn. Richt daar nu teams voor op, zet dat in gang. Dat is een maand geleden en er is niets gebeurd. Er is niets gebeurd tot vorige woensdag.

Ik heb dus een heel concreet voorstel dat we al hebben gedaan. Ik ga het nog eens doen.

De voorzitter: Snel dan, alstublieft.

Jos D'Haese (PVDA): We hebben ondertussen een medische reserve van vijfduizend mensen, waarvan er amper zevenhonderd zijn ingeschakeld. Zevenhonderd op de vijfduizend. Dring er alstublieft bij collega Beke op aan dat hij die mensen inschakelt om contacttracing te organiseren. We hebben het hem al gevraagd, maar naar ons wil hij niet luisteren. Misschien luistert hij wel naar u. Ik blijf hopen.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister-president, hartelijk dank voor uw antwoord. Ik hoop samen met wellicht alle andere collega's dat met de relance van de economie, en de lokale economie in het bijzonder, kan worden gestart op de voorziene data, maar vooral dat ze heropgestart kan blijven. Op voorwaarde van een goede samenwerking met de lokale besturen en het respecteren van bepaalde regels – ik denk aan het gebruik van handgels, het houden van afstand, het beperken van het aantal klanten in de zaak enzoverder – kan en moet dit zeker lukken. Eén ding is zeker: de volgende dagen en maanden zullen we er rekening mee moeten houden dat we zullen moeten runshoppen in plaats van te funshoppen.

Hannelore Goeman (sp.a): Mijnheer Jambon, ik zit hier eigenlijk vooral om u als minister-president van Vlaanderen twee dingen te vragen. Dat is dat u ten eerste uw verantwoordelijkheid neemt om bij elke stap van de exitstrategie te zorgen voor de veiligheid van uw burgers. En dan kan ik alleen maar constateren dat, wat ons betreft, 11 mei toch te laat is. Dat zou echt 4 mei moeten zijn. Wij willen duidelijkheid over hoe dat proces nu precies verloopt. We zullen bij orde-motie ook alle documenten daarover opvragen.

Een tweede vraag is dat u, als lid van die nationale veiligheidsraad, waakt over de haalbaarheid en de helderheid van de beslissingen die daar worden genomen, zeker als het gaat over Vlaamse bevoegdheden. Zo moeten we niet telkens opnieuw terugkomen op boodschappen die daar worden gegeven. Want dat brengt mensen in verwarring, dat zorgt voor frustratie en dat is het laatste wat we op dit moment kunnen gebruiken.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse waarborgregeling en de achtergestelde lening

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb het in de vorige tussenkomsten inderdaad al gehad over een gezond evenwicht tussen economie en veilig en duurzaam werken. We zien inderdaad dat heel wat ondernemingen creatief en productief bezig zijn in quarantaine. En vanaf 4 mei komen er daar nog heel wat bij. Er zijn terecht heel wat economische maatregelen afgekondigd bij het begin van de coronacrisis. En een aantal lopen heel vlot, ook naar uitbetaling toe. Denk aan de hinderpremie of de compensatiepremie. Er was toen ook afgesproken om iets te doen rond de waarborglening, Gigarant, en rond een achtergestelde lening voor kleine ondernemingen en middelgrote ondernemingen.

Een belangrijke stakeholder in dit geheel zijn uiteraard ook de banken. U hebt toen ook beloofd om met de banken te gaan overleggen, nadat dat ook op het federale niveau was gebeurd. Als bedrijven straks gaan opstarten, die hebben waarschijnlijk ook hun rekening gemaakt, zullen ze willen weten hoever het staat met de waarborglening en met de achtergestelde leningen. Er zijn ondertussen een aantal modaliteiten gekend, maar u wacht op de goedkeuring van de Europese Commissie. De vraag was of we een aantal leningen achteraf kunnen omzetten naar converteerbare leningen. Met andere woorden, een aantal modaliteiten staat nog open. Hoever staat u met deze verschillende maatregelen? Wat is de timing hieromtrent zodat bedrijven hun dossiers kunnen indienen? Anders zou het kunnen dat eer alle modaliteiten verwerkt zijn, en de bedrijven effectief aanvragen kunnen indienen, ondertussen heel wat maanden verloren zijn. Het zijn die eerste maanden die cruciaal zijn voor de bedrijven om voldoende cash en liquiditeit te hebben.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gryffroy, deze vraag is gesteld door een aantal collega's voor de commissievergadering morgennamiddag. Er zullen er een paar spijt hebben dat ze niet kunnen inpikken op uw vraag. Het zal wellicht morgen nog eens daarover gaan.

Er was maandag een bankenoverleg. Dat was zeer positief en constructief. Het licht is daar op groen gezet voor de instrumenten die we uitgewerkt hebben in Vlaanderen. Het is voor ons belangrijk om in de instrumenten die we aan ondernemingen aanbieden aanvullend te zijn op de federale waarborgen. Die richten zich vooral op de korte termijn. Het is onze diepe overtuiging dat wat nu gebeurt, de coronacrisis, veel langer dan één jaar nood zal geven aan bedrijven om zich te herstellen. Daarom gaan onze instrumenten zich op de middellange termijn richten.

We hebben de lopende generieke waarborgen die vanaf nu vooral worden toegekend voor vragen boven het jaar. Alles onder de twaalf maanden zit in de federale waarborg, alles wat meer is, zit in de onze. Twee, er is de specifieke coronacrisiswaarborg voor bestaande niet-bancaire schulden. Inzake leasingovereenkomsten is er een oproep gelanceerd door PMV/z dat de banken in de kredieten die ze nu verstrekken al rekening houden met de waarborg die bestaat. De oproep loopt, de banken gaan een tranche aan middelen krijgen dan, maar ze kunnen nu al rekening houden in de dossiers met wat beslist is.

Drie, er zijn de Gigarantwaarborgen met een totaal volume van 3 miljard euro. Daar is de aanmelding gebeurd bij de Europese Commissie. Er is een decreetswijziging die nu bij de Raad van State ligt en die ik hoop in te dienen in het parlement volgende week, van zodra we alle stukken hebben. Maar de bedrijven kunnen nu al terecht bij Gigarant voor het overleg of de voorbereiding. Ook dat is volledig afgeklopt wat de voorwaarden betreft.

Dan is er de corona-achtergestelde lening waarvoor we 250 miljoen euro hebben voorzien. Daarvoor zijn de modaliteiten allemaal goedgekeurd op de raad van bestuur vorige vrijdag. Aanmeldingen zijn nu al mogelijk via de website van PMV en de aanmelding bij de Europese Commissie is nu lopend.

Dit gaat over heel specifieke instrumenten waar toch wel wat technische uitleg voor nodig is. Ik ben heel trots dat we in Vlaanderen een zeer uitgebreid instrumentarium klaar hebben om onze bedrijven door deze moeilijke periode te loodsen.

Andries Gryffroy (N-VA): Het lijkt inderdaad allemaal zeer technisch, maar het gaat wel over heel veel geld. Het gaat over heel belangrijke steunmaatregelen. Die zullen nodig zijn voor de bedrijven om verder creatief en productief te kunnen produceren of hun diensten aan te bieden. Ik vind het supercruciaal. Ik ben dan ook blij om te horen dat u probeert een strak tijdschema aan te houden. Dat zal zeer noodzakelijk zijn. U had ook een constructief bankenoverleg.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Er is de win-winlening waarbij de burgers een achtergestelde lening kunnen geven aan bedrijven voor maximale bedragen en een maximaal belastingkrediet. Is het in deze tijden niet opportuun om ook die modaliteiten te herbekijken en verruimen?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): U zegt terecht dat Vlaanderen er een meerwaarde in ziet om waarborgen te kunnen leveren op de lange termijn want in het begin van de crisis dacht men dat het herstel heel snel en heel krachtig zou kunnen

zijn. Men noemde dat de V-curve. Hoe langer hoe meer wordt duidelijk dat we voor een langdurige crisis staan en dat we, zolang er geen vaccin is, niet naar de oude niveaus van economische activiteit zullen kunnen terugkeren. Die waarborgen zijn dus bijzonder belangrijk. Vandaag zijn ze in de media gekomen naar aanleiding van het hele dossier rond Brussels Airlines. Wordt de Vlaamse Regering in de onderhandelingen over Brussels Airlines betrokken? Of speelt zij daarin geen rol?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gryffroy, ik vind het een beetje flauw van u dat u zegt dat het goed is dat ik eindelijk met de banken heb samengezeten. De Belgische Federatie van de Financiële Sector (Febelfin) was bij het overleg met minister-president Jambon en met mezelf op 17 maart aanwezig en heeft daar uitleg gegeven. Dat was goed omdat dan natuurlijk alle vertegenwoordigers van de bedrijven ook aanwezig waren. We hebben toen gezegd dat we het volgende bankenoverleg zouden doen zodra alle modaliteiten van de waarborgen die in het federale akkoord zitten zouden zijn uitgevoerd. Eens die volledig duidelijk waren, is er een vergadering belegd, zoals het hoort, om de Vlaamse waarborgen volledig in de steigers te zetten. Dat is een heel normale manier van werken. Ik vind het vooral zeer belangrijk en bijzonder positief dat we erin slagen om zo'n groot pakket – het gaat over miljarden – aan waarborgen in de markt te zetten.

Ik ben er ook van overtuigd – en de voorzitter van Febelfin heeft dat in ons overleg met zoveel woorden bevestigd – dat de keuzes die we in Vlaanderen maken om op iets langere termijn te gaan, zie ook de achtergestelde leningen van drie jaar, de juiste keuzes zijn. Voor heel veel van onze bedrijven zal twaalf maanden onvoldoende zijn om zich helemaal terug uit de slag te trekken. Het is dus een pakket dat minstens even belangrijk is als datgene wat op het federale niveau werd afgesproken.

Collega Van Rompuy, niet alle waarborgdossiers komen bij de Vlaamse Regering. Ze worden via onze vehikels afgewerkt. Wie steun wil, moet daar de steun vragen. Dan wordt bekeken wat mogelijk is. Elk dossier wordt met dezelfde positieve blik bekeken.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, in deze plenaire vergadering werd al meerdere keren gevraagd om het bankenoverleg van 17 maart een versnelde opvolging te geven, en niet zoveel later. Maar goed, die opvolging is ondertussen gebeurd, en ze is goed gebeurd. Ik vind het belangrijk dat we ondertussen beter gaan kijken. Vandaar mijn voorstel om de modaliteiten van de win-winlening te bekijken. Evengoed kan dit van toepassing zijn voor de federale taxshelter. U hebt daar niet op geantwoord. Ik weet niet of u daar van mevrouw de voorzitter nog de kans toe krijgt?

De voorzitter: Neen. Morgen in de commissie.

Andries Gryffroy (N-VA): De federale taxshelter wordt toegepast voor start-ups en voor scale-ups. U zou kunnen onderzoeken of de modaliteiten daar kunnen worden verbreed. Ofwel gaat het federale niveau daar hard mee aan de slag en kunt u daar dan op aandringen. Ofwel kan het federale niveau dat niet doen, en dan moeten we het maar op het Vlaamse niveau doen. Dan heb je een win-winlening en een win-winkapitaal. De burgers kunnen dan geld ontfemen aan bedrijven of ze kunnen de bedrijven kapitaal geven. Dat is een zeer cruciaal iets.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het voorstel om de handelshuur tijdelijk te halveren in het kader van de coronacrisis

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, ondertussen ligt de start van de lockdown al enkele weken achter ons. De Vlaamse Regering heeft mijns inziens een krachtadig beleid gevoerd en een aantal sterke maatregelen genomen, ook om onze ondernemers te ondersteunen. Desondanks worden onze ondernemers door de maatregelen om de verspreiding van het virus tegen te gaan en in te dijken hard getroffen. Voor een deel wordt het voor hen zelfs moeilijk om hun vaste kosten te dragen aangezien de inkomsten grotendeels of zelfs volledig zijn weggefallen.

Tal van ondernemers zijn gebonden door vaste kosten en ook door bijvoorbeeld een huurcontract. De handelshuur is hierbij een belangrijke kost, die de ondernemers parten speelt. De Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) heeft daarover gisteren nog een persbericht rondgestuurd. Zij stelt een oplossing voor. In die oplossing vraagt zij de Vlaamse overheid de helft van de huur voor te schieten voor ondernemers die in nood zijn, op voorwaarde dat de verhuurders de helft van de huur kwijtschelden. De huurders moeten het voorschot wel binnen de twee jaar aan de Vlaamse overheid terugbetalen. Dit alles gebeurt op vrijwillige basis.

Minister, u liet in de commissie al weten dat eenzelfde soort piste in een werkgroep binnen de Economic Risk Management Group (ERMG) naar voren werd geschoven. Ik wil u nogmaals vragen wat uw standpunt is met betrekking tot dit voorstel van UNIZO en wanneer wij hierover een beslissing kunnen verwachten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Vreese, eerst maak ik een voorafgaande opmerking: er zijn nog collega's die dezelfde vraag hebben gesteld voor de commissievergadering van morgen en die nu de kans niet hebben om hier aan te sluiten. Het is een beetje spijtig dat dit samenloopt. Maar enfin, de dingen zijn wat ze zijn.

Ik heb in de commissievergadering van 23 april aangekondigd dat ik eigenlijk positief sta tegenover dit voorstel, dat weet u. Op dit ogenblik gaan we samen met de PMV/z na of er iets praktisch kan worden uitgewerkt om positief op dit voorstel in te gaan. Uiteraard zal ook de regering akkoord moeten gaan, maar het feit dat u mij die vraag stelt, doet me vermoeden dat uw partij positief staat tegenover dit voorstel, dat onder meer door UNIZO is gedaan. Ik vind het een heel positieve evolutie.

In elk geval moeten we nu nagaan op welke manier het praktisch kan worden uitgewerkt. Een piste zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat de betaling van de handelshuur effectief voor een aantal maanden wordt opgeschort en dat PMV/z een lening geeft aan een handelaar om bijvoorbeeld na zes maanden de helft terug te betalen en dat de andere helft wordt kwijtgescholden. Het zal sowieso altijd op basis van vrijwilligheid zijn, dus huurder en verhuurder moeten het samen eens zijn om het op die manier te doen.

Er wordt nu over die voorwaarden gesproken. Zodra daar zuurstof in komt, zal ik hopelijk een positief signaal kunnen geven.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, ik dank u voor uw duidelijke antwoord. Het klopt dat ik al enkele keren in de commissie de vraag heb gesteld, maar ik heb geleerd om altijd op dezelfde nagel te kloppen, en dan komen we er wel.

Het is inderdaad belangrijk om zuurstof te geven aan onze ondernemers, maar ik heb ook een aantal bedenkingen. Ik wil nog even wijzen op de uitdaging die er komt als we uitstel geven. We moeten er natuurlijk ook voor zorgen dat de ondernemers nu niet alles zomaar uitstellen en over een aantal maanden worden geconfronteerd met een tsunami aan uitgestelde facturen. Bovendien is het zeer belangrijk om de kleine ondernemers hierin te steunen. De kleine ondernemers kunnen met moeite hun kosten betalen. Zij zijn voor mij een belangrijke prioritaire groep.

Het laatste wat ik wou zeggen, is dat het toch ook de bedoeling is om de bedrijven te helpen die voordien al gezonde bedrijven waren, en niet de wanbetalers, de bedrijven die reeds kampen met huurachterstallen. Daar helpen we die bedrijven ook niet mee. Minister, zijn er nog andere voorwaarden die u aan deze oplossing zult koppelen?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik denk dat het een uitstekend voorstel is, waar ikzelf en mijn partij grote voorstander van zijn. Het is goedkoper dan subsidies te geven of hinderpremies te geven, en het zorgt net voor een los zelf op overbrugging. Ik heb begrepen dat de regering al voorbereidende werkzaamheden heeft verricht. U geeft ook aan dat er met PMV/z al een regeling in de pijplijn zou zitten. Wanneer kunnen wij verwachten dat de regering met een regeling naar buiten zou komen? Als de kleine handelaars voor wie de handelsuur een zware kost is, uitzicht hebben op een tijdelijke oplossing, dan zal er ook minder druk zijn om met haast en spoed open te moeten gaan, daar waar het nog niet kan. Zeker de horeca zal vragende partij zijn om zo'n oplossing te vinden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, de oproep van UNIZO illustreert dat er een probleem is op de huurmarkt voor handelaars, maar ook voor private huurders. Ik vind het uiteraard goed dat er maatregelen worden genomen om zuurstof te geven aan kleine ondernemers of minder kleine ondernemers, maar ik wil u oproepen om bij minister Diependaele toch nog eens aan te dringen op extra maatregelen voor private huurders. Bij sommigen staat het water aan de lippen. Ja, er komt een Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen, maar daar kunnen mensen pas vanaf juni een beroep op doen. Tegen dan zitten mensen al in de schulden.

Minister, huursubsidies moeten er nu komen voor mensen die door corona in de problemen komen. Ik reken op u om dat idee mee te verdedigen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister, u krijgt zelfs drie minuten. Het wordt beter en beter.

Minister Hilde Crevits: Korter en korter vooral. (*Gelach*)

Het voorstel dat op de tafel ligt, is gebaseerd op vrijwilligheid. Dat betekent dat er geen automatische kwijtschelding is en dat er een akkoord moet zijn tussen huurder en verhuurder om een stuk – dat kan de helft of minder zijn – van de huur kwijt te schelden en om voor een ander stuk van de huur uitstel van betaling te geven. De vraag die aan ons wordt gesteld is dat er voor het stuk uitgestelde betaling een garantie zou moeten zijn dat dat stuk direct wordt betaald aan de verhuurder, omdat die al een stuk niet krijgt, en dat aan de huurder de kans wordt gegeven om op langere termijn terug te betalen.

Ik ben zeker niet ongevoelig voor het feit dat je moet oppassen aan wie je dat geeft, maar vermits het op vrijwilligheid is gebaseerd, kan ik mij totaal niet voorstellen dat een verhuurder die al geconfronteerd wordt met een huurder met huurachterstallen, zal zeggen dat het allemaal nog maar een beetje opgeschoven mag worden.

Ik wil zeker kijken of bepaalde zaken meegenomen moeten worden in een kader, maar de basis blijft dat het geen recht is. Het zou anders zijn mochten we zeggen dat alles kwijtgescholden wordt en dat dit een recht is, maar dat is het niet. Er moet over onderhandeld worden en wij zouden PMV kunnen inschakelen.

Een van de vragen is of PMV rechtstreeks kan betalen aan de verhuurder. Wie het geld krijgt, is in dezen de huurder die het dan onmiddellijk moet doorstorten aan de verhuurder. Dat is echter een transactie extra, waarbij je dan de garantie moet hebben dat het geld wel naar de verhuurder gaat. Dat zijn we aan het bekijken.

Dan kom ik tot de rente. Moet je dat gratis doen? Neen, uiteraard zal daar een rente voor worden gevraagd, maar de rentevoet moet nog bepaald worden.

We moeten er ook voor zorgen dat dit in regel is met de Europese staatssteunregels.

Deze drie problemen moeten opgelost worden en ik hoop dat dit zeer snel kan gebeuren.

Ik ben het eens met de bezorgdheid dat de steun gegeven moet worden aan wie het nodig heeft. Ik wil er wel op wijzen dat vandaag heel veel kleine ondernemers enorm gebaat zijn met de hinderpremie, de dagvergoedingen en straks misschien ook de mogelijkheid om een akkoord te maken met de verhuurder. Dat zou hen in staat moeten stellen om de moeilijke periode te overbruggen.

Zodra de drie problemen volledig uitgeklaard zijn, kan dit voorstel uitgewerkt worden. Dat hoeft aan de Vlaamse begroting niet zoveel te kosten, omdat het een lening is via PMV/z. Als er echter een bepaald aandeel niet terugbetaald wordt, dan is dat wel een kost voor de Vlaamse begroting. Dat moeten we in rekening brengen en daarover moeten we binnen de regering afspraken maken.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, het klopt dat de hinderpremie al een eerste sterke maatregel was. Dit kan een aanvullende sterke maatregel worden. Ik hoor dat er nog een aantal problemen zijn die verder uitgeklaard moeten worden, maar voor onze ondernemers neemt de druk steeds meer toe. Een groep van hen zit in de problemen door de impact van het coronavirus. Meer dan de helft van de huurders zal in de volgende maanden in de problemen komen, als er geen oplossing komt. Ik ijver – maar ik hoor u dat ook zeggen – voor een zeer snelle en kordate oplossing. Ik vraag u om hier een prioriteit van te maken en hier zo snel mogelijk mee verder te gaan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gevolgen voor Vlaanderen van de werking van de Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik ben blij dat we elkaar nog eens fysiek zien en dat we fysiek van gedachten kunnen wisselen.

De voorzitter: Moet ik even schorsen? (*Gelach*)

U moet wel anderhalve meter afstand houden.

Tom Ongena (Open Vld): Absoluut, we gaan social distancing in acht nemen.

Minister Hilde Crevits: We hebben elkaar wel al van wat dichterbij gesproken.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik denk dat het hier al overvloedig aan bod is gekomen: de coronacrisis zorgt niet enkel voor emotioneel leed, maar snijdt ook onverbiddelijk hard in onze economie. Alle overheden van dit land, zowel de federale als de Vlaamse, maar ook heel veel lokale overheden, proberen dat waar mogelijk te verzachten. Minister, met de hinderpremie, de compensatiepremie en ook andere maatregelen die we daarnet hebben gehoord, hebt u natuurlijk ook al heel wat gedaan om veel zelfstandige handelaars en horeca-uitbaters in de mate van het mogelijke te helpen. Behalve die zelfstandigen en die handelaars zijn echter natuurlijk ook heel veel werknemers getroffen. Ze zijn vaak noodgedwongen in technische werkloosheid gezet. Ook daar zijn er wel al maatregelen genomen, het bedrag is opgetrokken door de Federale Regering, maar het is natuurlijk zo dat je daar een hele pool aan technisch werklozen hebt.

Minister, u was zo handig om te proberen die pool in te schakelen voor zogenaamde coronavacatures, voor wat vandaag echt wel nodig is in de land- en tuinbouw, de zorgsector en dergelijke meer. Nu lezen we echter dat heel wat van die technisch werklozen hun werkloosheidsuitkering niet krijgen door de problemen die er zijn bij de – federale, voor alle duidelijkheid – Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen. Dat is natuurlijk ook een probleem voor u als minister van Werk, want in die omstandigheden zult u op die technisch werklozen of tijdelijk werkzoekenden natuurlijk weinig een beroep kunnen doen om uw coronavacatures in te vullen. Daarom mijn vraag: kunt u de Hulpkas helpen? Kunt u iets doen zodat die problemen daar opgelost geraken? Natuurlijk is dat in de eerste plaats voor die mensen zelf, zodat ze zekerheid krijgen over hun statuut, maar dus vooral ook om uw eigen ambitie om die coronavacatures ingevuld te krijgen door die mensen, waar te kunnen maken. Alvast bedankt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ongena, u had het over het helpen van de Hulpkas. We hebben ons eventjes geïnformeerd over het probleem, want het is natuurlijk vervelend in de krant te lezen dat er een aantal mensen zijn die hun tijdelijke werkloosheidsvergoeding nog niet hebben gekregen. Het probleem is nu onder controle. Men heeft me meegedeeld dat de oorzaak was dat werkgevers soms het dossier nog niet hadden ingediend. Men vroeg soms ook aan de mensen zelf om terug te bellen. Die deden dat dan niet. Er is echter geen vraag gesteld aan Vlaanderen om krachten ter beschikking te stellen. We hebben vanmiddag nog eens gebeld naar het federale kabinet om te vragen of daar nog noden zijn. Men heeft ons gezegd dat dat niet zo is, dat het onder controle is en dat dit alles wordt opgelost. Dat is dus oké, denk ik.

We hebben wel aan de mensen die zich bij VDAB aanmelden om in het systeem te stappen, gemeld dat het besluit hopelijk snel zal worden gepubliceerd. Dat is immers nog altijd niet gepubliceerd. VDAB kan dus op zijn website nog altijd niet zeggen dat men mag komen, dat men zeker zijn recht op tijdelijke werkloosheid niet zal verliezen als men nu bij de boer gaat helpen. Het is beslist, maar dat moet dan natuurlijk gepubliceerd raken, en dat is nog niet gebeurd.

Er wordt wel mondeling meegegeven dat, ook al heb je je tijdelijke werkloosheid nog niet gekregen, het niet zo is dat je je recht op een of andere wijze verliest

omdat je bijvoorbeeld bij landbouwers gaat helpen. Dat lijkt me ook van het allergrootste belang.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik ben blij dat u er zelf ook mee achter zit dat die mensen toch snel worden geholpen, ook in het belang van die zogenaamde coronavacatures. Daarover zou ik toch een kleine bijkomende vraag willen stellen. We hebben het daarover al gehad in de commissie, en ik heb niet de ambitie om de besprekingen in de commissie opnieuw te voeren, maar we merken dat ook de uitzendsector, die vandaag zijn cijfers heeft bekendgemaakt, een aanzienlijke terugval kent. Die heeft natuurlijk ook heel veel ervaring met het snel opvullen van vaak kortlopende vacatures. In welke mate kan VDAB nu ook die uitzendsector volop inschakelen om de coronavacatures, die heel snel moeten worden ingevuld – want dat gaat over jobs die heel snel nodig zijn – mee ingevuld te krijgen?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik lees in een aantal kranten-artikelen dat er zo'n vierduizend mensen zijn die hun tijdelijke werkloosheidsuitkering van maart zelfs vandaag nog altijd niet hebben gehad, en het is intussen toch eind april. Vaak gaat dat toch om hardwerkende mensen, bij wie de facturen zich opstapelen en die vaak ook geen financiële buffer hebben om die periode te overbruggen. Voor dergelijke mensen heeft dat dus wel verstrekken gevolgen. Als u zegt dat het probleem is opgelost, dan denk ik dat de meest logische en concrete vraag is: wanneer mogen die mensen dan uiteindelijk hun uitkering van maart verwachten?

Ik weet wel dat dat niet volledig uw bevoegdheid is, maar niemand die op dit moment problemen heeft om zijn rekeningen te betalen, ligt er wakker van wie daarvoor bevoegd is. Die mensen willen gewoon hun uitkering op hun rekening zien zodat zij hun facturen kunnen betalen. Wanneer mogen ze die uitkering van maart precies verwachten? Indien het probleem inderdaad de administratieve rompslomp is, kunnen de werkgevers dan proactief worden gecontacteerd om dat allemaal een beetje vlotter te laten verlopen voor de komende maanden?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het feit dat de vraag moet worden gesteld, is eigenlijk hemelsteggend. Als je tijdelijk werkloos bent, heb je de keuze om ofwel naar de vakbond te gaan, want dan krijg je onmiddellijk je geld, ofwel naar de Hulpkas te gaan, dat een staatsbedrijf is, maar dan kunnen er problemen ontstaan. Als je dan ook nog ziet dat blijkbaar het medebeheer van de Hulpkas onder andere ook bij de vakbonden zit, dan begin je je daar op den duur wel wat vragen bij te stellen.

Het is voor ons onaanvaardbaar dat mensen die ervoor kiezen om niet aan te sluiten bij een vakbond, gestraft zouden worden voor deze vrije keuze. Ook zij moeten op tijd hun rekeningen kunnen betalen, ook zij hebben recht op een tijdige uitbetaling van een vervangingsinkomen. Dat de overheid er zelf voor zorgt dat tijdelijke werklozen, die elke euro goed kunnen gebruiken, in financiële problemen komen, kan echt niet.

Het is uiteraard geen Vlaamse bevoegdheid, minister, daar ben ik het 100 procent mee eens. Maar u kunt dat misschien toch wel eens aankaarten bij uw federale collega's. Wij pleiten er nog altijd voor om te streven naar een onafhankelijk systeem met een onafhankelijk bestuur zodat daar de corporate governance ook onafhankelijk kan zijn, los van vakbonden en werkgevers.

Minister Hilde Crevits: De eerste vraag was van de heer Ongena over de samenwerking met de uitzendkantoren. Mijnheer Ongena, in de hele crisis die er

nu is, zie ik ook elke dag het grote belang van de uitzendkantoren. Er is een uitstekende uitwisseling van informatie tussen VDAB en de uitzendkantoren. Heel veel van de vacatures – ik heb daar vorige week cijfers over gegeven in de commissie – worden ingevuld dankzij de interimkantoren, een aantal andere niet. Maar je voelt dat dit een voorbeeld is van samenwerking tussen overheid, VDAB en de privé die op een uitstekende wijze verloopt en die nu zijn meerwaarde aan toont. Als de vraag is of die mee worden betrokken: absoluut. Ik krijg nu en dan een sms'je van sommige mensen van interimkantoren die vragen om hen meer mee te nemen in de communicatie als ik over VDAB en de vacatures spreek, want zij helpen daar ook aan mee. Voilà, bij deze is dat vandaag dan ook gebeurd.

De vraag van de betalingen gaat mij zwaar ter harte. Ik stel voor dat we hieromtrent niet zwartepieten want dat heeft echt totaal geen zin. Maar het basisprobleem is wel correct. Wie in tijdelijke werkloosheid zit, moet zijn werkloosheidsvergoeding krijgen. Als daar een achterstand is, moeten we zoeken hoe dat komt. Uiteraard hebben wij vragen gesteld. Ik heb aan collega Ongena gezegd dat er vanmiddag nog is gebeld om te vragen of het probleem misschien mankracht of vrouwkracht is, want dat we gerust mensen willen zoeken die willen helpen. Maar men zegt ons dat het probleem erin zit dat een aantal dossiers onvolledig zijn, dat de werkgever niet terugbelt of dat men gegevens nodig heeft van een bepaalde werknemer maar die niet heeft en men dus niet kan storten. Het zijn allemaal dossiers die individueel moeten worden bekeken en op individuele basis moeten worden uitbetaald.

Iedereen zal het verslag kunnen lezen, ik zal jullie suggesties overmaken aan onze federale collega's. Ik stel vast dat men ook bij de RVA heel ernstig meedenkt en zoekt hoe we die dossiers, die vaak vrij kleine problemen hebben maar die niet opgelost geraken, snel kunnen oplossen. Maar de basisstelling die hier geponeerd wordt dat eender waarbij je aangesloten bent, je recht op uitkering overal even groot is en je recht op een spoedige behandeling ook even groot is, daarmee ben ik het absoluut eens.

Tom Ongena (Open Vld): Ik ga helemaal akkoord dat we in deze uitzonderlijke tijden niet te veel met de vinger moeten wijzen maar vooral de handen in elkaar moeten slaan. Daarom is het goed, minister, dat u contact hebt genomen. Want uiteraard volg ik de collega's wanneer ze zeggen dat mensen die vandaag tijdelijk werkloos vallen, tegen hun wil, recht hebben op de vergoeding en dat er dus geen excuses zijn om die niet te krijgen. Wanneer er problemen blijken te ontstaan, moeten we allemaal samen zoeken naar oplossingen zodat die mensen worden geholpen.

Minister, ik ben blij dat u ook op die lijn zit en dat we geen spelletje zwartepieten spelen maar vooral samen zoeken naar oplossingen en op die manier perspectief geven aan mensen. Dat is onze job als politicus.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 6 mei 2020 om 14 uur.

De leden van het Uitgebreid Bureau worden om 16.30 uur verwacht in de Antoon Van Dyckzaal.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 16.09 uur.

